

TRANSCRIPT Racisme in het onderwijs en kapitalisme is nog altijd kut. Met Anousha Nzume (afl. 157)

NYD *Hallo witte scholen* en andere luisteraars, welkom bij DAMN, HONEYYYY

START INTRO TUNE

ML De podcast over shit waar je als vrouw van deze tijd mee moet dealen

NYD Mijn naam is Nydia

ML En ik ben Marie Lotte

NYD En dit is aflevering 157

ML We hebben een LEGENDE in de studio.

NYD Oh, dit is een legend.

AN Oh jee!! Ik mocht me ermee bemoeien: ik stop dit meteen.

ML Het is al te laat, het is al gezegd. Ze zet sinds jaar en dag ongelijkwaardigheid op de kaart op allerhande manieren, bijvoorbeeld door te schrijven, want jullie kennen natuurlijk allemaal het boek -de bestseller- *Hallo Witte Mensen* wel, door tv te maken zoals de NTR-serie *Uitgesloten*, en door te podcasten, want ze is een van de hosts van Dipsaus! Het programma dóór vrouwen van kleur, vóór vrouwen van kleur en iedereen die geïnteresseerd is in een ander geluid. Nowadays woont zij met haar gezin in New York en werkt ze als producent in de documentaire-filmwereld. Maar ondertussen knalde ze er alsnog een boek uit genaamd *Hallo Witte Scholen*, met ondertitel *Klasse heeft ook een kleur*. En daar komt ze vandaag met ons over praten. Het is Anousha Nzume!

Gejuich van Nydia en Marie Lotte

AN Nou, nou, nou!

ML Wat een rit he! Maar heel eventjes iets anders dan het boek waar je nu over komt praten. Heb jij nog een goede docu-tip voor ons? Iets waar je misschien zelf aan hebt gewerkt...?

AN Ja, ik heb drie docu-tips. Natuurlijk moet iedereen in eerste instantie *Master of Light* kijken, de eerste documentaire waar ik als één van de producenten samen met de producenten, Ilja Roomans van Docmakers Nederland en Roger Ross Williams, producent en regisseur van One Story Up Productions, aan heb gewerkt. En de regisseur is ook Nederlands, ook een vrouw, Rosa Ruth Boesten, fantastische regisseur. En de

cinematograaf is ook Nederlands-Surinamer, dat is Jurgen Lisse. Dus het is een prachtige documentaire, die kan je streamen op -dat heet nu Max- HBO.

NYD O ja, dat heet Max tegenwoordig.

ML *Met een imiterend stemmetje* Ik kan er niet aan wennen hoor!

AN Ja, vooral omdat we hier ook omroep Max enzo hebben...

instemmende geluiden

AN Dus die kan ik aanraden. Er komt een nieuwe documentaire uit, van een goede vriendin van mij, waarmee ik samen ben opgegroeid. Onze moeders waren kennissen-vriendinnen. Dat is Aliona van der Horst, en haar nieuwe documentaire komt nu uit, ik ga naar de première. *Gerlach*.

NYD Gerlach?

AN Kan ik absoluut aanraden, ze is een prachtige documentairemaker, heel filmisch, heel schitterend. Ze heeft ook advies gegeven en meegekeken naar Master of Light. Het is een Amerikaans onderwerp, maar wel met een Nederlandse sfeer qua filmmaken. Ik kan ook een documentaire aanraden van Roger Ross Williams. Het is de enige zwarte regisseur ever die ooit een Oscar heeft gewonnen voor regie. Hij is tot nu toe de enige, de eerste. Er zijn wel zwarte makers die hebben gewonnen... iemand die ook in Nederland woont: Steve McQueen, voor scenario van *12 Years a Slave*. Maar bij regie is alleen hij, de enige zwarte persoon. Het is een man. En het is een prachtige, echt heel indrukwekkende film. Ik vind het echt een meesterwerk van hem. Die heet *Stamped from the Beginning*. Dat is een boek van professor Ibrahim X Kendi. Die is een scholar in de Verenigde Staten die gespecialiseerd is in slavernij. En dat boek gaat over: hoe kan het nou, dus waar ook *Hallo Witte Scholen* een beetje over gaat, hoe zit dat nou met die superioriteit, inferioriteit? Hoe is het construct, 'ras', hoe heeft zich dat ontwikkeld? Hij legt een waanzinnig boek uit, hij heeft ook een versie voor jongeren en ook voor kinderen. Dat wordt nu ongeveer geband in de zuidelijke staten in Amerika.

treurige instemming

AN En Roger Ross Williams is het gelukt samen met een fantastische producent, Alisa Payne, shout-out ook voor haar, daar een prachtige film van te maken. Het is bijna onmogelijk om dat in anderhalf uur te vertellen. Dat hebben ze gedaan. De Europese première is bij Idfa. *Stamped from the Beginning*.

ML Dat is nu bijna zo.

AN Volgens mij is het volgende week.....

NYD Wij verschijnen zaterdag, dus dan zal het wel een beetje.....

AN Ja! Dinsdag d'r op.

ML Nou, gelijk een tip.

AN Maar het komt ook op Netflix.

NYD Oh, wat goed!

AN Geweldig, mooi, interessant gemaakt. Trigger warning, heel heftig onderwerp.

NYD Maar voor Idfa... misschien al uitverkocht, maar we kunnen nog kijken of er nog kaarten zijn.

AN Kijken, ja! Het is altijd fijn om een film op groot scherm te zien. Zeker *Gerlach* en ook *Stamped from the Beginning*, absoluut op het grote scherm kijken! Maar als dat niet mogelijk is, is het in ieder geval heel bijzonder dat die film ook op Netflix komt, internationaal.

ML Heel goed. We zetten in ieder geval alle info eventjes in de show notes. Je weet waar ze te vinden. Nou, dan gaan we door met de rest van de aflevering. We starten eventjes met de openingsrubriek, onze vaste rubriek, de Femimist in.

AN Yes.

ML Nyd, ging jij nog de Femimist in?

NYD Ik ging de Femimist in, namelijk: ik volg een account en ik weet ook wie er achter het account zitten. En daar worden heel vaak video's op geplaatst, maar die worden dus niet ondertiteld. En ik weet dat dat voor dove en slechthorende mensen niet handig is, want je kan het gewoon niet volgen. En daar had ik al een keer wat van gezegd, maar er was niks veranderd. En vandaag heb ik er dus alsnog wat van gezegd, maar eigenlijk was het dus veel te laat. Maar ik dacht de hele tijd van: 'Ja maar ik heb het al gezegd, endan ben ik weer die zeikerd, en dan moet ik er wéér om vragen'. En nu met mijn Femimisser dacht ik: 'oké, meteen ook goedmaken, meteen er wat van zeggen en het wél eventjes doen'. Maar ja, waarom altijd dat idee dat je een zeikerd bent? Dat je dat dus niet wil zijn, ook, een zeikerd?

ML Ja, ja...

AN Nee, omdat je er behoorlijk op wordt afgerekend als vrouw?

NYD Jaaa...

ML En omdat jij een pleaser bent natuurlijk ook.

NYD Nee, ik wil dat mensen me leuk vinden, maar het is ook niet een ingewikkelde vraag. Ik heb ,weet ik veel hoe lang, me daaraan zit te irriteren. Ik dacht: hoe moeilijk is het om het even te doen? En vandaag zei ik het alsnog.

ML En er zijn ook zulke goede, makkelijke apps voor. Ik bedoel, met CapCut bijvoorbeeld, ik noem maar wat, kan je gewoon automatisch ondertitelen. En dat doet hij echt goed, ook Nederlands. Dus ik sta er telkens van te kijken. Nou ben ik een enorme Pietlut en moet elke punten zo kloppen. Maar er zijn ook mensen die het gewoon zo erop gooien en het is prima leesbaar.

NYD Maar ook meteen eventjes een shout-out naar de alt-text, want die kent ook nog lang niet iedereen. Bijvoorbeeld op Twitter of op Instagram kan je dus heel makkelijk alt-text toevoegen voor mensen die blind of slechthorend zijn. Dan kun je dus omschrijven wat er op je plaatje te zien is. En vooral als je tekst deelt, zijnde het belangrijkste in een plaatje, dan deel je iets wat mensen die blind of slechthorend zijn, gewoon niet meekrijgen. Dus voeg dat even toe, mensen. Dan heb ik dat hier ook nog maar even extra vermeld.

AN Ja, ook voor mij heel goed. Ik doe dat zelf ook niet bij mijn persoonlijke social media-account.

NYD En vooral op Twitter, kan je volgens mij... Nou zitten er nog mensen op Twitter, in dat hell-hol wat Twitter heet?

AN X! Max en X, haha.

NYD... daar kan je volgens mij zelfs een melding instellen dat je altijd even herinnerd wordt van: johoe, ALT-tekst! Als je een plaatje uploadt.

AN Maar mag ik een vraagje stellen? Want hoe was de reactie toen jij dat weer oprichtte?

NYD 'Ja is goed. Ik ga het doorgeven aan degene die op de social media zit'. En ik weet wel dat er onlangs iemand is aangenomen: ze hadden niet iemand op de social media-afdeling en nu wel, dus er is misschien ook iets meer ruimte voor. Ik had het drie maanden geleden al nog een keer kunnen 'zeuren', want echt zeuren is het natuurlijk niet.

AN Het is feedback!

ML Beter laat dan nooit!

NYD Nog even los van mensen die doof of slechthorend zijn, sowieso gebruiken veel mensen hun Instagram zonder geluid. Dus het is sowieso heel slim om te doen.

ML Ja, want ik weet over welk account jij het hebt, en ik heb nog nooit een video van dat account bekeken, omdat ik altijd mijn video zonder geluid bekijk. En als er geen ondertiteling is, scroll ik door. That's me! Dat is gewoon aan de hand.

An Ik heb het zelfs met series het liefst ook, hoor!

NYD Ik ook, ja.

ML Ja, altijd

NYD Marie Lot, heb jij ook nog wat op te biechten?

ML Ik heb ook nog wat. Uiteraard. Wij waren een aflevering aan het opnemen van onze bonuspodcast: *Je doet het er maar mee*. We zetten de aflevering aan en na een half uur de aflevering uit, dat gooien we online. Dat is voor de mensen die ons geld geven.

NYD Onze donateurs.

ML Onze donateurs, en we hadden een vrij volle aflevering, want er was van alles gebeurd. En we waren aan het praten over een schietpartij die bij mij in de straat was gebeurd. Daar was niemand bij gewond geraakt, maar het was een enorme happening in de straat.

AN *verbaasde geluiden*

NYD Het bracht de mensen samen.

ML het bracht de mensen samen, ja.

NYD Nog nooit met zoveel burens staan kletsen!

ML Ik vond het echt een hele leuke dag!

Nydia en Anousha barsten in lachen uit

ML Het begon erg spannend, maar toen ik doorhad dat er vrij weinig was gebeurd, qua dat mensen gewond waren, was ik wel van: oké, prima, leuk.

AN Kon je er wel lekker van genieten. "Is iemand dood? Nee? Oke!"

gelach

ML Wat ik dus heel leuk vond, was dat buurtgevoel: dat je met mensen gaat kletsen die je nog nooit hebt gezien. Opeens herkende ik mensen en je hoorde ook iedereen zo praten, iedereen dingen vertellen over wat ze dan wisten, zodat we samen zo de puzzelstukjes in elkaar legden van hoe dit dan gebeurd was. En ik was daarover aan het vertellen in de bonuspodcast. Ik hoorde mezelf zeggen: 'ja, en toen was er een man in een scootmobiel en die was dit en dit en dit aan het vertellen'. Toen maakte ik het verhaal af en zei Nydia aan het eind van de bonuspodcast: 'Waarom zei je eigenlijk dat hij in een scootmobiel zit?' En toen dacht ik: ja, waarom zeg ik dat eigenlijk? In eerste instantie dacht ik: ja, voor het volledige beeld. Maar hoezo? Wat maakt het uit? En ik denk dus wel echt dat daar een validistisch randje aan zat. Dat ik het nodig vond om te benoemen dat deze meneer in een scootmobiel zat terwijl dat er verder voor het verhaal niet toe deed. Het was niet dat alle undercoveragenten gebruik hadden gemaakt van zijn scootmobiel of zo. Het was niet een belangrijk onderdeel van het verhaal. Dus ik denk dus dat ik dat toch benoem om een soort, ja, ik weet niet, ja... het is validisme denk ik.

AN Het is een vorm van validisme, ja. Het is wel ook visueel misschien, dat je iets, nou ja, 'excuus' visueel wil maken, maar dat doe je ook niet met: 'die had blond haar' of 'die had een lange jas aan'.

ML Nee. Tenzij het heel opvalt, maar blijkbaar viel die scootmobiel me zo op dat ik het nodig vond om te benoemen. Ik vond het wel weer even confronterend dat ik er niet... Ik viel volgens mij ook lang stil, toen jij dat vroeg. 'Waarom zei je dat eigenlijk?' Dus ja, nou, bij deze: excuses en ik zal erop letten. En jij Anousha?

AN Ja, eentje zit ik me af te vragen of ik hem moet vertellen, want het gaat wel over de pers in Nederland, dat is altijd heel lastig. Misschien vertel ik jullie dat gewoon als we met z'n drietjes hier nazit hebben.

gelach

ML Roddelen!

NYD nazit, heerlijk!

AN Heerlijk even rollen over de pers. Maar eentje kan ik rustig delen. Het is echt interessant dat ik, terwijl ik onderweg moest inpakken voor Nederland, de laatste dingen en zakelijke dingen regelde, outfits voor de hele boektour en weet ik veel, toch ervoor zorgde -echt heel truttig- dat het hele huis keurig netjes achterbleef: kattenbakken verschoond, waterbak van de kat verschoond, alle planten helemaal netjes, al mijn was gedaan, zodat niet nog mijn vieze stinkwas, nog in de mand lag, zodat mijn partner dat niet hoefde te doen, dat de

kinderen geen last hebben. Ook alles alweer opgehangen en in de kast, ook omdat ik weet dat ze dat dan ergens op de grond knallen. Dus het is ook controlfreakness. Ik wil gewoon dat ik goed weet dat niemand aan mijn spullen zit, dat heeft daar ook mee te maken. Maar absoluut zit er ook een Femimistisch randje aan dat ik het huis keurig netjes wil.

NYD Netjes voor ze achterlaten, alles op orde!

ML 'We zullen het eens zelf doen'.

AN Ja, echt heel erg. En dat heeft mij ook heel erg mee te maken... -ik schrijf het ook heel kort in *Hallo, Witte Scholen*- Ik ben heel feministisch opgevoed.

NYD Ja, jouw moeder, sorry!

AN Mijn moeder, mijn oma...

NYD Mag ze in de podcast?!

ML Ik ben echt fan!

NYD Je leest dit boek en denkt: kom hier, ik wil alles, ik wil met je praten!

AN Ja, echt heel feministisch opgevoed. Vrouwen in Rusland verdienden hetzelfde vanaf de revolutie. Maar ze deden ook alles in huis. Alles. Dus mijn oma, die letterlijk directeur was, drie keer zoveel verdiende als mijn opa, ging er ook helemaal plat op, dat het hele huis, helemaal alles keurig en weet ik wat, dat ze dat ook deed.

NYD Dus gewoon een dubbele voltijdbaan?

AN Yep!, en zo ben ik ook echt opgevoed.

NYD Oh, dat heb jij dan ook weer meegekregen?

AN JA!

ML Dus daar is de zorg-werkverdeling waarschijnlijk nog wel heftiger dan in Nederland?

NYD Ja, heftiger, maar ook betaald werk.

ML *vertwijfeld* Ja, ja. Oh, oké, ja

AN *lachend* Wat gebeurde er?

ML Niks, ik zat gewoon na te denken. Dat is heel veel werk!

AN Heel veel werk, ja! En de levensverwachtingen in Rusland zijn sowieso niet zo hoog. Maar voor vrouwen is het ook beduidend lager dan in, zeg maar, quote unquote, “het Westen”. Zo gênant, maar je snapt wat ik bedoel.

ML Ja, shit

AN Nou, domper, sorry!

ML en **NYD** Ja!

NYD Bluurgh

er wordt gelachen

NYD Tijd voor post, zou ik willen zeggen. Ook niet echt een heel gezellig bericht, maar

ML Wel belangrijk.

ML Post van Willemijn *leest voor*

Lieve Nydia en Marie Lotte,

NYD En Anousha

ML En Anousha

Hier een poging om mijn verhaal kort en bondig op te schrijven, zover dat lukt met een long covid brein.

Op 1 april 2021 ben ik ziek geworden door het covid virus. Ik was toen 26 jaar, rende met gemak 10 km, deed aan bootcamp en werkte 40u/week als biomedical engineer. Ik was jong, fit en viel volgens het kabinet niet onder de risicogroep. Vaccinaties waren alleen nog beschikbaar voor zorgmedewerkers. Nu, 31 maanden later, lijd ik nog steeds aan de gevolgen van deze besmetting en heb ik long covid.

Ik zal niet te diep ingaan op mijn klachten om het verhaal korter te houden, maar ik heb voornamelijk last van dagelijkse hoofdpijn, extreme vermoeidheid, moeite met aandacht en prikkelverwerking, snelle verzuring van spieren, slaapproblemen en Post Exertionele Malaise (PEM. Oftewel: zieker worden na inspanning zowel cognitief als fysiek).

Inmiddels ben ik volledig arbeidsongeschikt geraakt. Het UWV heeft mij een WGA 80-100% gegeven

An Wow

wat inhoudt dat ik een jaar geen sollicitatie- of werkverplichtingen heb. Het idee is dat ik na een jaar opnieuw een keuring krijg om te kijken of ik verbeterd ben en of er mogelijkheid tot re-integratie is. Heel fijn dat mijn ziekte erkend wordt en dit geeft rust.

Volgens het UWV, de bedrijfsarts en de arbeidsdeskundige krijg ik 70% van mijn oude salaris uitbetaald. In gesprekken voorafgaand aan de keuring stelden zij dat ik mij dus geen zorgen hoeft te maken. Echter, mij werd niet verteld dat er wordt gekeken naar het inkomen van het **volledige** jaar voordat ik ziek werd.

Ik werkte pas 8 maanden. De 6 maanden daarvoor studeerde ik nog voor mijn master, liep ik 40 uur per week onbetaald stage en schreef ik mijn scriptie. In deze periode heb ik wel 3 dagen gewerkt om een klein beetje bij te verdienen. Met werk op tweede paasdag, bevrijdingsdag en hemelvaartsdag verdiende ik in totaal €190 bruto

Het UWV telt de maanden april en mei, waarin ik dus die 190 euro verdiende, mee voor mijn inkomen. Hierdoor valt mijn uitkering ruim €580 per **MAAND** lager uit.

AN Wàààt?!

Ik kom nu onder het sociaal minimum uit en moet in armoede leven .

AN *zucht* Wooow...

NYD

Ja. Ik ga even iets aanvullen, want toen ik dit las dacht ik: HUH?! Hoe kan dit, hoe werkt dit? Dus ik ben er even ingedoken. En ik heb ook hulp gekregen van Willemijn. Het is echt zo complex, dat UWV, maar goed, samen - ze heeft het me goed uitgelegd. Ik zal even een poging doen om aan de hand van drie voorbeelden te schetsen van wat, hè, hoe werkt dit nou.

Je hebt recht op 70% van je oude salaris, maar wat is dan je salaris? Waar gaan ze vanuit? Nou, ze gaan niet kijken naar je loonstrook van vorige maand. Van nou, 2000 euro mevrouw, dan gaan we uit van 2000 euro. Klaar. Nee, ze kijken dus naar het gemiddelde **dagloon** wat je in het **jaar** voor je ziek werd verdiende. En om dat gemiddelde dagloon uit te rekenen, delen ze dat wat je verdiende in een jaar, door de 261 dagloondagen die een jaar volgens het UWV telt.

AN Ja, want de rest zijn vakantiedagen of vrije dagen.

NYD Precies, ja. Nou oké, voorbeeld nummer 1. Je hebt het hele jaar door gewerkt, 2000 euro per maand, 2000 euro keer 12 maanden, 24.000 euro. Dat delen we dan door die 261

loondagen en dan kom je uit op een dagloon van 91 euro ongeveer. Prima toch? Dat is gewoon..

AN Hebben we het nu over bruto of netto? Dat maakt ook nogal uit.

NYD Eh, ja, in dit voorbeeld maakt dat even niet zoveel uit.

AN Nee, okee.

NYD Want die 2000 euro, of dat bruto of netto is, het is meer een soort van, eventjes een schetsje zeg maar.

An Ja.

NYD Voorbeeld 2. Dit was gewoon prima, want je hebt gewoon een heel simpele rekensom.

AN Ja. Als je netto hebt wel ja.

NYD Ja, qua wat je overhoudt bedoel je?

An Ja! *onverstaanbaar*

NYD Ja, ja ja.

ML Laten we even uitgaan van netto.

AN Ja, maar dat is wel belangrijk, want anders is het 60 per dag, ja.

NYD Klopt, maar het wordt nog veel erger.

AN Oh, oh, oh

NYD Dit was Zeg maar nog het meest positieve scenario.

ML *grinnikt*

NYD Oké, voorbeeld 2. Je hebt de eerste drie maanden van het jaar niet gewerkt.

Bijvoorbeeld omdat je studeerde, ik noem maar wat. De rest van het jaar wel. Dan tellen ze die eerste drie maanden **niet** mee in de berekening. Dus je hebt negen maanden 2000 euro verdiend. Nou, dat dus keer elkaar is 18.000 euro in totaal en dat delen ze dan door 197 dagen. Want dat zijn dan de dagen die staan voor die drie kwartalen dat je gewerkt hebt.

AN Okee..

ML Ja, dus dat zijn dan de loondagen, die 197 dagen.

NYD Precies. Ja, terwijl net waren de loondagen dus het volle jaar aan loondagen, 261.

AN Ja

NYD Dus dit is top, want het is gewoon heel netjes verdeeld. Maar nu komt dus het fucked up voorbeeld. Stel je werkt de eerste drie maanden van het jaar. Dan stop je met werken, want je gaat een nieuwe baan doen. Maar de twee maanden daartussen denk je, weet je, ik werk even niet. Je hebt wat aan je hoofd, je gaat verbouwen, je wil op reis, weet ik veel. Om wat voor reden dan ook. Twee maanden werk je niet. Dan ga je weer aan het werk bij je nieuwe werkgever. En je werkt gewoon lekker het hele jaar uit. Nou, wat gebeurt er dan? Je hebt tien maanden in totaal gewerkt.

AN Ja

NYD *verontwaardigd* Maar dat delen ze alsnog door de volledige 12 maanden. Dus door de volledige loondagen die ik net noemde, dat getal. 261 dagen.

AN Ja

NYD Dan kom je dus uit op een dagloon van 76 euro.

AN Ja, ja.

NYD Dus per dag, vergeleken met die 91, scheelt dat echt heel erg veel.

AN Ja

ML Heel veel.

NYD En in mijn voorbeeld, dat is een soort van gezellig voorbeeld, van je was aan het werk en je stopt eventjes, hè? Maar dan gaat het wel nog om iemand die in ieder geval... een volwaardig maandloon in die andere maanden verdiende. Maar Willemijn heeft dus over twee maanden 190 euro bruto verdiend. Wat gewoon, ja, dat is niks, dat is gewoon echt heel even op een vakantiedag even een beetje geld bijpakken. Daarna twee maanden ook níet gewerkt *verontwaardiging stijgt* en tóch tellen die vier maanden, waarin ze dus in totaal 190 euro verdiende, mee voor die rekensom!

ML Ja, het is bizar.

NYD Echt, ik weet gewoon niet, hoe kán zo iets zo.. Hóe kan het?

AN Ja, maar die, wacht even hoor, just so.. dat ik het begrijp

NYD Ja

AN Die twee maanden was ze ziek?

NYD Eh, nee, daarna pas is ze ziek geworden

AN Nee. Aaaaah.

NYD dus zij was aan het studeren.

AN En toen dacht ze, ik ga even twee maanden ook wat leuks doen.

NYD Nou, ze was aan het studeren

AN Ja

NYD Toen waren er drie vakantiedagen, dus dat was Tweede Paasdag, Bevrijdingsdag,

ML Hemelvaartsdag

AN Die heeft ze gewerkt

NYD Waarop ze dacht ik ga ijs scheppen, of whatever, i don't know wat ze gedaan heeft

AN Leuk, ja, hm hm

NYD Daarna heeft ze, ging ze gewoon weer verder met de studie. Dus die..

AN En heeft ze twee maanden niet gewerkt?

NYD En toen, ja, niet gewerkt, want ze werkte daarvoor ook al niet,

AN Maar ze studeerde, ja.

NYD Ze was 40 uur per week stage aan het lopen voor onbetaald, grrr. Ook al

verschrikkelijk, maar goed.

AN Ja, ja.

NYD En daarna is ze dus met een, ja “officiële baan” of hoe wil je het noemen,

ML Ja

NYD met werk begonnen

ML Volwaardig salaris, heeft ze toen

NYD voor een volwaardig salaris. En in plaats van dat het UWV dan denkt van nou: we kijken naar het volwaardige salaris, tellen ze dus die vier maanden mee want ze gaan tellen vanaf het moment dat jij geld bent gaan verdienen. En of dat nou 190 euro is in drie dagen, they don't give a fuck!

AN In vier maanden, dus ze doen net alsof het in vier maanden is verdiend.

NYD In vier maanden zelfs!

AN Terwijl ze studeerde, ingeschreven stond, dus je zou dan toch denken: oké,

ML Jaa...

AN Dan is er een, hoe noem je dat, een uitzondering.

NYD Nee!

AN Want oh ja, ze stond ingeschreven bij die en die opleiding dus dat telt dan niet mee?

NYD Ja, maar dat is dus niet zo.

ML Nee.

NYD En ze maakt dus ook geen aanspraak op een startersregeling die dus wel bestaat. En dat komt dus omdat ze dat beetje geld verdiend heeft. En vanaf dat moment is gewoon die klok gaan tellen.

ML Dus als zij besloten had die drie dagen niet te gaan werken

NYD Ja

ML en die 190 euro te laten liggen, dus om gewoon feest te gaan vieren op die dagen,

NYD Ja

ML Dan had zij nu 580 euro per maand *ML en NYD in koor* meer gekregen van UWV.

AN Waauuuwww...

NYD Ja, want dan was hij dus pas gaan tellen vanaf augustus, waarin zij volwaardig aan het werk ging.

An Ja

NYD *Zucht* Nu gaat de brief verder.

ML Nu gaat de brief verder

NYD Maar nu hebben de mensen wel een beeld, denk ik hè,

AN Nu snap ik het, ja ja ja

NYD Van hoe bizar dit is.

ML leest verder:

Ik ben in bezwaar gegaan, maar de wet is zo dwingend dat het UWV en de rechter daar niet van af kunnen wijken. Het is dus aan de politiek om de wet te veranderen.

Ja, er zijn regelingen om de uitkering aan te vullen tot het sociale minimum, alleen zit ik vast in het systeem.

Ik ben woningdeler en daardoor

- maak ik geen aanspraak op aanvullende subsidies,*
- kan ik niet in beroep gaan met een gesubsidieerde advocaat*
- en kom ik niet in aanmerking voor energietoeslag (Terwijl ik dagen thuis zit en mijn stookkosten dus hoger zijn. Gelukkig hou ik van dekentjes en warme truien en sokken. En helpt de kat ook met de warmte.)*

Goedkoper gaan wonen en huursubsidie aanvragen? Kan ook niet door de woningnood en lange wachttijden voor sociale huur.

Beter worden met behulp van de zorg? Kan ook niet, want de longcovidpoli is gesloten en er lopen geen biomedische onderzoeken. "Gelukkig" (tussen sarcastische aanhalingstekens) gaat de zorgtoeslag komend jaar ook omlaag —> oftewel: extra kosten.

Intussen gaat de inflatie ook gewoon door, kan ik mijn studieschuld niet aflossen en als klap op de vuurpijl gaat de beloofde 0% rente op mijn studieschuld ook naar 2,56%.

Ik snap dat er wet en regelgeving moet zijn en vind het ook terecht dat werken moet lonen. Maar ik kan nu NIKS. De wet moet er zijn voor rechtvaardigheid en billijkheid, alleen voelt het of ik aan alle kanten gestraft word omdat ik ziek ben geworden.

Ik bouw daarnaast ook niet aan een pensioen en door het lage inkomen word ik nog meer geïsoleerd van de samenleving. Het enige wat ik en alle andere ernstig beperkte long covid lotgenoten kunnen doen is ons online uitspreken. Wij hebben letterlijk de energie en kracht niet om van onze banken af te komen en in Den Haag te protesteren.

Ik hoop dat er met de komende verkiezingen een nieuwe minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport komt die long covid wél serieus neemt en een nieuwe minister van Sociale

Zaken en Werkgelegenheid die de knelpunten in de wet rondom arbeidsongeschiktheid gaat aanpassen.

En nog een feministisch dingetje. Van alle long Covid patiënten is wereldwijd 70% vrouw. Ik vraag me dan af: wat als 70% man was geweest? Waren de poli's dan ook gesloten? Werd er dan ook zo weinig geïnvesteerd in biomedisch onderzoek? Werd het merendeel dan ook afgewimpeld met 'is het niet gewoon een burn-out en ga maar naar de psycholoog'? Ook ik kreeg te horen van een vervangend huisarts (60+, man, wit). 'Ja maar meisje. Je bent jong en je bent hoogopgeleid. Ervaar je geen stress? Speelt er niet meer?'

Nogmaals dank jullie wel voor de aandacht van dit onderwerp en alle andere goede dingen die jullie doen! Ondanks de vele uren in mijn bed of bank heeft jullie podcast mij vaak door de saaie dagen doorgehouden.

Heel veel liefs,

Willemijn Duivenvoorde

ML En daarna had ze nog een PS met talloze tips voor mensen die zich meer willen verdiepen in het onderwerp. Dat waren Insta-accounts en boekentips en podcasttips. En die zitten allemaal in de show notes, wil je je hier meer in verdiepen.

NYD Ja...

ML Ik vind het echt weer zo vreselijk. Ik weet dat het zo in elkaar zit hoor.

NYD Ja

ML Want we schrijven een boek over ME, of eigenlijk over het leven van Annika Mel en die heeft ME. Wij schrijven haar verhaal op, want zij heeft daar dus letterlijk de energie niet voor.

NYD Ze is te ziek, ja.

ML En dit horen we dus de hele tijd, dat het UWV...

NYD Nou ja, wat het nog is, want Willemijn schrijft dat ze rust heeft gekregen dat ze dus die 80-100 procent-stempel heeft gekregen.

AN Ja!

NYD Heel veel ME-patiënten

ML Krijgen dat niet

NYD die hebben dat niet gekregen. ME is al jaren ook een enorm probleem. En ME en covid zou je aan elkaar gelijk kunnen stellen hè, ook experts die dat zeggen, omdat de klachten vrijwel overeen komen. Maar ME wordt gewoon niet erkend door mensen. Dus UWV-artsen,

die zeggen tegen mensen met ME die precies die klachten hebben van Willemijn... "Ja, jij kan prima nog twee dagen achter de lopende band simpel werk doen." Terwijl, dat is niet waar, en die mensen krijgen dan dus ook veel te weinig geld. En er zijn zoveel vooroordelen over mensen in armoede, mensen die een uitkering krijgen, mensen die in de bijstand zitten.

AN Ja

NYD En dit zijn de fucked up verhalen die erachter schuil gaan.

ML Ja

NYD Het is echt schandalig!

ML En weet je hoeveel stress het je oplevert als je je zorgen maakt over geld?

NYD Ja

AN Oh, nee

ML Sorry maar ik kan me daar echt.. Ik lees dit al en dit is dan iemand die heeft, denk ik dan, geen kinderen en heeft nog niet een heel.. heeft ook nog al die grote verplichtingen in het leven niet. En ik lees dit al, ik kan me hiermee identificeren en ik raak al helemaal gestresst.

NYD Natuurlijk, ja

AN Maar wat ik, wat voor mij ook helemaal nieuws is, is dat de long covid-poli's zijn gesloten?

ML Ja, tenminste dat was een paar weken, maanden geleden wel in het nieuws. Ja, het wordt niet meer...

AN Maar als je long covid hebt, dan heb je toch nog steeds long covid? Als je dat, zeg maar, een half jaar geleden..

NYD Ja, maar ook met ME hè, ze weten gewoon niet wat ze ermee aan moeten.

AN Nee, maar ik dacht dat met long covid, dat er in ieder geval echt, hè, dat er een diagnose was gesteld en dat het serieus werd genomen, maatschappelijk gezien.

NYD Ja, ja

AN Dus dat, okee, dit bestaat. Ik dacht dat we het daar allemaal over eens waren.

ML Nou volgens mij werd het ook laatst beschreven als een, ja long covid is een soort "lastige hobbel", ofzo, door iemand? Ik kan me niet meer herinneren wie dat had gezegd.

NYD Nou er was ook weer een stuk van de NOS over covid nu, op dit moment, en daar werd long covid ook gewoon niet in genoemd. Dat bestaat toch ook niet of zo. Mensen willen zo graag door met het normale leven en niet nadenken over, ja, de vele mensen die dus achterblijven

AN Ja

NYD maar dus ook financieel gewoon totaál in de kou gezet worden.

AN Volledig

ML Maar even, dit systeem, zeg maar, voor mensen en dan zeker als het gaat over mensen

met onbegrepen of onzichtbare klachten, zeg maar...

NYD Ja

ML Dit hele systeem houdt toch rijke mensen rijk en maakt arme mensen armer.

NYD Ja!

ML En ik zat na te denken, dan heb je al de loonkloof, en je hebt al dat bijvoorbeeld sectoren waar veel vrouwen werken zoals de zorg...

AN Ja!

ML en het onderwijs, daar heb je al dat mensen minder verdienen.

AN Ja

ML En dan wordt het dus, gaat het dus uit van je loon en dan ben je dus eigenlijk als vrouw sowieso al nog meer de lul dan wanneer je als man...

NYD Ja ik vind het ook een raar systeem, die 70 procent.

ML Dat is toch vreemd!

NYD Want dan denk ik, ja, 70 procent van je loon. Dus als je vet veel verdiende, dan mag je vet veel.

AN Ja

NYD En als je dus niks verdiende... Want ze schreef namelijk ook nog, Willemijn stuurde er nog achteraan: als ik nog had gestudeerd had ik NIKS gekregen, dan mag je eerst je beetje spaargeld opmaken om dan hópelijk bijstand te krijgen. En de bijstand, dat weten mensen niet, maar de bijstand is echt fucked up als je daarin zit hè?

ML Ja

NYD Je mag geen spaargeld, je mag niks.

AN Alles opmaken, ja

NYD Het is echt doodeng om in de bijstand te komen.

AN Het is heel eng

ML Ja en heel stresserend omdat je het gevoel hebt dat je elk moment op de deur..

NYD Dat je gepakt gaat worden, want het is ook gericht op: mensen zullen wel frauderen, mensen zullen wel op de bank liever liggen dan werken, wat gewoon niet waar is. Ik bedoel, al die mensen met long covid, met ME, die zeggen allemaal: als ik één ding mocht, dan was het beter zijn, dan was het weer mijn baan en dan was het m'n kinderen en dan was het..

AN Wie heeft hier zin in, ja? Wie doet dit dan expres? Nee, natuurlijk niet, onzin!

NYD Jaaa

ML We hebben ook een enquête uitgestuurd om te vragen aan mensen, en in dit geval dus mensen met ME, hoe zou je je ziekte beschrijven? En daar stonden echt hele heftige dingen in. "Het is balanceren op het randje van vegeteren en een zelfgekozen dood". Sorry, maar als ik dit soort dingen hoor en lees – excuse me?!. Deze mensen worden niet gehoord en

veroordeeld tot hun leven in huis, maar vaak ook in bed, gewoon bedgebonden. Het is géén leven voor heel veel mensen en tóch zegt de maatschappij tegen jou dat je lui bent, je wil niet werken, je kan heus wel een tompoes in een Hema-doodsje schuiven. Ik vind dat echt wálgelijk!

AN Schandalig! Mijn partner is psychiater, maar meer gericht op hersenonderzoek. Dus hij is geen analyticus dat hij patiënten met neuroses op de bank heeft. Hij behandelt echt ernstige ziektes in de hersenen; zware depressie en OCD, en dan worden operationele interventies gepleegd. Bij de aller-allergste gevallen, die inderdaad alles hebben geprobeerd. Letterlijk botten hebben van het handen wassen. Dus hij behandelt heel zieke mensen. Hij zei ook inderdaad laatst dat in Amerika, waar wij nu dus wonen, nu uit steeds meer onderzoeken blijkt dat ME écht bestaat.

NYD en **ML** Ja.

AN Dus absoluut niet is dat je een beetje overspannen bent of zo. 'Het vrouwtje heeft in één jaar twee kinderen gebaard en is een beetje moe of zo. Het is hartstikke zwaar in een mannenwereld'. Dat is het niet. Het is in hersenen. Het is een ziekte.

ML We spraken laatst de enige arts in Nederland die ME wel serieus neemt als ziekte, dokter Visser, en die zei ook dat als straks is gevonden wat ME is, dan gaan we zeggen: "wat hebben we die mensen aangedaan?"

AN Maar daar zijn we nu toch eigenlijk al?

NYD Nou ja, dus nog niet helemaal. Het is nog niet zo dat je naar de huisarts gaat met klachten en dat ze dan kunnen zeggen: 'nou, we doen die en die test en dan weten we dat je ME hebt'.

AN Nee, maar goed, dat het bestaat is dus nu...

NYD Nou ja, dokter Visser is een van de weinige in Nederland die gelooft dat het bestaat. Hij wordt ook nog steeds door mensen weggezet als charlatan. Zo van: 'die gaat gewoon geld verdienen aan die mensen'.

ML Je wordt nog steeds weggezet – dat geldt voor long COVID- en ME-patiënten – dat het gewoon tussen je oren zit. Dat je te jong bent ervoor, dat je gewoon wat meer moet bewegen, beetje yoga.

AN Ja, dat was ook met whiplash heel lang zo.

NYD En met heel veel ziekten, met MS bijvoorbeeld, was het, toen het dus nog niet bekend was hoe het werkt, ook van 'ja, die vrouwtjes zijn een beetje overspannen'.

ML Zal wel ja.

NYD Maar wat ik nog even over geld wil zeggen en over ME of long COVID - je zou het misschien als hetzelfde kunnen zien, maar ik noem ze toch even allebei - is dat, stel je kunt heel weinig, energie-wise - je bent heel ziek - dan is het zo prettig als je bijvoorbeeld een maaltijdservice kunt inhuren die vers eten voor je levert, als je je lampen kan bedienen vanaf de bank, als je een goede bank, een goed bed hebt. Zeg maar dat al dat soort voorwaarden op z'n minst dan gewoon heel goed geregeld zijn. En daarvoor heb je dus niet eens geld.

ML. Nee. Juist zieke mensen hebben baat bij geld.

NYD Ja! Stel je wil bijvoorbeeld een rolstoel, want dat kan jou heel veel helpen. Dan moet je dus daar weer een aanvraag voor doen, dan moet je maar hopen dat je hem krijgt, moet je hopen dat je ook een model krijgt wat jij dan prettig vindt, wat voor jou werkt. Terwijl als je geld hebt, dan kan je zeggen dat je die rolstoel en ook een scootmobiel wil. Je mag niet allebei, hè, van de overheid. Het is of-of: je moet kiezen.

AN Serieus?! Waar je het allebei nodig hebt?

NYD Ja, in ieder geval bij Annika is dat het geval. Terwijl je het allebei nodig hebt.

AN Want niemand wil het, hè? Het is nodig.

NYD Het ene is wat anders dan het andere. Je hebt het echt nodig. Het verbetert jouw levenskwaliteit. Je kan tenminste íets. Je kan bijvoorbeeld je vuilnis naar buiten brengen om een voorbeeld te noemen, wat dus niet kan.

AN De kwaliteit van leven!

NYD en **ML** *zuchten diep*

NYD Dus als je geld hebt, wordt je leven ook gewoon groter. Dus geef die mensen toch geld!

AN Ondertussen is dit land postbusmaatschappij nummer één. Je betaalt hier als bedrijf minder belasting – welke is dat ook alweer? – dan waar dan ook ter wereld. Zelfs in Amerika betaal je meer eh... – ja, ik heb dat niet – oh ja, vermogensbelasting!

ML *lachend* Ik heb dat ook niet!

NYD *lachend* Ik ook niet.

AN *lachend* Daarom kon ik niet op het woord komen! Maar hier betaal je dus minder vermogensbelasting dan in een van de meest kapitalistische landen ter wereld. Waar je echt fucked bent als je "arm" bent - ik vind het een vreselijk woord, maar je snapt wat ik bedoel. En hier betaal je minder vermogensbelasting dan waar dan ook, geloof ik. Zelfs in andere landen, wat we dan zogenaamd 'bananenrepublieken' noemen - wat ik ook verschrikkelijk vind - betaal je meer vermogensbelasting dan hier. Dus iedereen is welkom op de postbusjemanier. Je hoeft geen kantoor te hebben, niks. Je betaalt minder belasting. Dus ik geloof U2 is ook een van de groepen die dat heeft, Rolling Stones, weet ik veel, allemaal geweldig. Maar dit, terwijl als we gaan kijken naar de kosten/baten, wat kost dat eigenlijk?

NYD Precies! Geef die mensen geld!

AN Ja, we hebben genoeg! En we hebben er allemaal belasting voor betaald in de tijd dat je wel werkte, en je ouders en je familie.

ML En al die mensen die je nu betaalt om mensen te "pakken" die in de bijstand zitten, die kunnen dan allemaal weg en die geef je dan...

NYD Zet ze op de postbusjes!

ML Ja! Of zet ze op de plek waar ze mensen die ziek zijn geld kunnen geven.

NYD Of op ondersteuning.

ML Mijn God! *Kreet van boosheid en frustratie*

AN Snap ik. En als je dan dus echt de pech hebt en je bent in de bijstand en je erft geld, dan moet je dus ook belasting betalen. Je familie van wie je het erft hebben al belasting erover betaald en dan moet je dus nog een keer daar belasting over betalen, boven een bepaald bedrag, en dan moet je het eerst opmaken. Snap je? Dus: you're fucked. Het is heel streng, heel naar.

ML En dan nog heel eventjes over dat wantrouwen en dat mensen die ziek zijn niet willen werken. Dat is niet zo. Ik geloof dat niet. We hebben het hier volgens mij wel eens vaker over gehad: er zullen ongetwijfeld uitzonderingen zijn. Maar dan nog! Geef die mensen dan ook geld. Wat maakt het uit dat er af en toe iemand tussendoor glipt die gewoon echt geen zin heeft om te werken?

NYD *lachend* Laaaaat die persoon niet werken!

AN Maar ik dacht dat we in Nederland wel de kant op gingen van een basisinkomen. Dat je nooit geen gezeik, geen gedoe, whatever, klaar. Dan is dit toch allemaal opgelost?

ML Ja, ik heb dat gevoel wel echt niet.

AN Is dat wel eens doorberekend, weten jullie dan? Zijn er economen die dit wel eens hebben uitgerekend.

ML Geen idee. Ik zou dat niet kunnen zeggen.

AN Misschien is het iets om eens uit te zoeken, want volgens mij schijnt het uiteindelijk de maatschappij - ja, misschien ben ik iets te positief - minder te kosten.

NYD Er zijn in ieder geval wel onderzoeken gedaan op groepen van duizend mensen of zo, die dan zo'n som geld per maand gewoon kregen. En dan maakt het dus niet uit of je erbij verdiende. Want dat denk ik ook: je zit in de bijstand, met een reden, dus het lukt jou niet om fulltime aan het werk te gaan. Maar je bent iemand die wel af en toe, weet ik veel, een mooi schilderij maakt. Als in, dat lukt. En dat mag je dan niet verkopen.

AN Nee, dat mag je niet verkopen.

NYD Want je mag er niet aan verdienen. Dus de talenten die jij nog wel kan gebruiken binnen jouw range die je hebt, die mag je niet inzetten.

AN Ik ben echt voor een basisinkomen. Volgens mij zijn er zelfs in de Verenigde Staten plekken waar ze dat hebben uitprobeerde en waar het een succes is. Misschien is dat interessant om daar eens even naar te kijken.

ML Oké, stel dat we hier artikelen en dingen over kunnen vinden, dan zullen we die in de shownotes zetten.

SPONSOR

NYD Dit is geen sponsortijd!

ML Nee.

NYD Want we hebben helemaal geen sponsors deze week. Maar wel twee shout-outs!

ML Shout-out 1: ga naar onze eigen theatershow ZELF WETEN! We spelen nog één laatste keer een rondje door het land met deze voorstelling over shit waar wij als

vrouwen mee moeten dealen. In deze voorstelling gooien we alle schaamte overboord en bespreken we dingen waarvan we vroeger dachten: dit mag NOOIT iemand te weten komen. We spelen op het moment dat deze podcast verschijnt nog elf keer, en een deel daarvan is al uitverkocht – hoe leuk! - maarr je kunt bijvoorbeeld nog wel naar Tilburg, waar we een extra speeldag hebben gekregen op 16 november. Of je komt naar Zwolle, Texel, Haarlem of naar onze allerlaatste show, de dernière, in Amsterdam.

NYD Op damnhoney.nl/theater kun je de speellijst bekijken en tickets boeken. Na 16 december gaat onze show voor eeuwig de archiefkast in. Dan bestaat ie alleen nog maar in onze herinneringen, dus GRIJP DIE TICKETS: damnhoney.nl/theater.

ML En dan: shout-out 2 gaat naar... Beter Boompje! Voor iedereen die graag een kerstboom in huis haalt, maar tegelijkertijd denkt: ja, een kerstboom. Die moet jaren groeien om een paar weken in m'n huis te staan shinen en daarna gaat ie de shredder door. Dat wil ik eigenlijk helemaal niet, zo'n stervend organisme in m'n huis en na 1 januari verdord op straat alsof 't afval is.

NYD Nou, voor precies die mensen die dit elke dag weer denken, bestaat Beter Boompje. Want daar huur je een boom. Na een paar weken breng je 'm terug naar het inleverpunt en dan gaat ie de grond weer in.

ML Staat-ie dit jaar een beetje mooi te wezen in je huis en volgend jaar dus weer. En het jaar daarna weer. En het jaar daarna weer.

NYD Misschien staat ie wel mooi te wezen in mijn huis. En daarna in jouw huis.

ML Het is geweldig!

NYD Wij zijn fan. We hebben allebei al meerdere jaren een boompje gehad en dit jaar zei BeterBoompje: jullie een boompje, wij een shout-out in de podcast. Nou, bij dezen! Love you, Beter Boompje! Ik kan niet wachten tot ik de mijne weer mag volhangen met mooie glinsterende dingetjes.

ML Ga naar beterboompje.nl voor meer informatie of volg [@beterboompje](https://www.instagram.com/beterboompje) op insta.

TUNE

ML We moeten het even hebben over racisme in het onderwijs. Hoe kan het dat kinderen met een migratieachtergrond structureel een lager schooladvies krijgen? Op welke andere manieren komt dat racisme tot uiting? En hoe werkt het door in de rest van het leven van een leerling? Maar vooral: hoe veranderen we het? Anousha, jij hebt zelf het nodige meegemaakt in jouw eigen schooltijd en je bent moeder. Dus ook vanaf de andere kant heb je zo je ervaringen en je kent verhalen van andere ouders. Jaren terug, in 2015, maakte je al eens een aflevering over dit onderwerp voor de serie Uitgesloten.

NYD Nog te bekijken, hè!

ML Ja, ik heb die vandaag nog zitten te bekijken. Het werd de best bekeken aflevering van de reeks. Je kreeg er ook ladingen reacties op, maar inmiddels zijn we acht jaar verder en *op sarcastische toon* is natuurlijk al die ongelijkheid rechtgetrokken. Je boek Hallo witte scholen is vast een boek met lege bladzijden, want in Nederland is toch iedereen gelijk. In dit waanzinnig gave land liggen de kansen toch aan ieders voeten?.

NYD *lachend* TOCH?!

AN *lachend* Ja, precies.

ML Dat is de vraag.

AN Nee, was het maar waar. Het was een kluit om te schrijven, omdat het name lastig is om te bewijzen. Het is een gevoel dat ik al jarenlang had en wat ik nu met dit boek, dat durf ik te stellen, heb kunnen bewijzen.

NYD Ja, dat heb je zeker weten te bewijzen. Al is het natuurlijk al belachelijk dat je zoiets moet bewijzen als er al tig verhalen en ervaringen zijn, maar goed, zo werkt de wereld. Kun je kort een beeld schetsen wat er - ik snap heus dat je niet alles kan opnoemen, maar een paar dingen - wat is er dan zoal mis? Wat zijn voorbeelden van racisme in het onderwijs?

AN Ik denk dat het allerbelangrijkste voorbeeld is, en dat is precies eigenlijk waarom ik dit boek wilde schrijven, is hoe kan het dat even grof gezegd 70% van de kinderen van kleur een vmbo basis- of vmbo kader-advies krijgt, versus 70% van de witte kinderen – en klasse speelt natuurlijk ook een rol, maar de ondertitel is dan ook 'klasse heeft ook een kleur'. Dus even grof gezegd 70% van de witte kinderen krijgt een havo- of vwo-advies. En in bepaalde wijken in grote steden is het zelfs dat 70% van de kinderen een gymnasium- of vwo-advies krijgt.

NYD Ja, bijvoorbeeld in het centrum van Amsterdam. Als je daar kijkt, dan is het grotendeels gymnasium.

AN Ja.

NYD En dan kan je dus zeggen: ja, maar die kinderen zijn héél slim.

AN Héél slim.

NYD Heel toevallig wonen die allemaal daar.

AN Dat is altijd een beetje zo gezegd. Zoals Sander Dekker (voormalig staatssecretaris van onderwijs) ook in Uitgesloten tegen mij zei: "ja, er zijn ouders die gewoon NRC lezen en ouders die het niet doen. Dus ja..."

NYD Dus ja, puntje, puntje. Dus is het logisch dat.

AN We kunnen niet alles oplossen. Met andere woorden wordt er dus eigenlijk gezegd: als jij niet aan een bepaald systeem voldoet of meedraait in een bepaald systeem - intelligentie zoals het westers, in Nederland, gedefinieerd wordt - als je daar niet aan voldoet, heb je pech. Dat is het. Dus we kijken niet breder naar wat intelligentie is. Hoe leer je en waarom leer je zo?

ML Het is dus heel beperkt eigenlijk.

AN Superbeperkt.

NYD En het klassieke voorbeeld daarvan is meertalig zijn, maar dat wordt dan wel gewaardeerd als je thuis Frans leert, maar als je thuis Turks leert, dan heb je een achterstand.

AN Ja, dan heb je een taalachterstand. Dan moeten je ouders je maar meer voorlezen in het Nederlands en vooral veel Sesamstraat kijken. Uit alle onderzoeken blijkt echter dat meertaligheid goed is voor je intelligentie en zelfs goed voor het vergroten van je empathisch vermogen. Het zorgt ervoor dat je de wereld als cadeau, als bonus al, in een breder perspectief ziet dan wanneer je eentalig opgroeit. Maar we noemen het een taalachterstand! Dat impliceert dus al - kom ik weer terug op superioriteit versus inferioriteit. Dus dat is het tweede. Dat hangt met elkaar samen. Dus hoe definiëren wij in dit deel van de wereld intelligentie? En hoe definiëren wij in dit werelddeel cultuur? Hoge cultuur versus lage cultuur, belangrijk versus onbelangrijk, een echte taal versus een niet-echte taal.

NYD Of minderwaardige taal.

ML Waar komt deze narigheid vandaan?

NYD Even een geschiedenislesje.

AN Klein geschiedenislesjes. Kijk... ik ben heel erg van de zevenmijslaarzenstappen. Waarom hebben we überhaupt leren lezen en schrijven ooit in de diepe donkere middeleeuwen? Dat was om de Bijbel te begrijpen. Bijbel, geloof, hiërarchie, dat zegt al genoeg. Dus de bedoeling was niet dat ik wil weten wat jij allemaal in je brein te zeggen en te melden hebt. Nee, dit is de Bijbel en daar moet je je aan houden. Dus dat is heel kort door de bocht gezegd waarom we überhaupt hebben leren lezen en schrijven. Nou, daarna - dat weten jullie als feministische podcast - was het natuurlijk niet de bedoeling, zoals ME en inderdaad long COVID, dat vrouwen daar wat over te zeggen hadden, want we weten allemaal in de middeleeuwen wat er gebeurde met vrouwen. Je werd óf verbrand – je bleef drijven, dus je was een heks en je werd verbrand – óf je zonk en je ging dood. Dan was je geen heks, maar dan ging je dood. Dus dit even heel kort door de bocht. Dus het was niet bedoeld dat vrouwen deelnamen aan hoe wij intelligentie, wetenschap, kunde, wat dan ook definiëren. Eeuwenlang niet. Pak een beet, jaren 70 mogen vrouwen zo ongeveer pas zelf een bankrekening open. Tot 1956 was een vrouw wilsonbekwaamd en was een ongetrouwde vrouw een onvolledig mens.

NYD Je was niks als vrouw alleen he?

AN nee, letterlijk, ik heb het... het stond letterlijk zo: Je bent gewoon echt een onvolledig mens. Dat stond gewoon in het wetboek. Dus het is niet bedoeld... Wij zeggen wel de hele tijd, en dat willen we wel, dat onderwijs is bedoeld om ons te verrijken, om ons perspectief te vergroten, om gelijkheid juist te vergroten. Maar in de kern, in de basis, is dat niet zo. Is dat gewoon niet zo. Neem dan ook nog eens mee: we hebben het niet eens over slavernij gehad en mensen tot slaaf maken. En dat inderdaad moeten kunnen verantwoorden. Hoe verantwoord je dat? Door mensen dus minder te maken. Dus die hele combinatie met superioriteit en inferioriteit. Mensen van kleur zijn dus quote unquote 'minder'. Bepaalde talen zijn minder, want mensen hier werden weggeronzeld uit bepaalde landen. En moesten voor veel minder geld werken, minder goedomstandigheden, in slechtere huizen, met moeite werd de familie toegelaten, kwam er gezinsvereniging en daarna kregen ze op hun kop en was het van wat doen jullie allemaal hier?! Dus, snap je, gelijkwaardigheid is niet het principe, ook al willen we dat

NYD in dit waanzinnig gave land

AN van onderwijs

NYD eigenlijk nergens, maar dus ook niet in onderwijs

ML het onderwijs is natuurlijk ook maar gewoon een weerspiegeling van hoe deze maatschappij in elkaar zit.

AN In de jaren zeventig is enorm geprobeerd om bredere scholen en meerjarige brugklassen... maar als je hebt over zelfgekozen segregatie, waarvan ook Maurice Krul zegt dat doen met name witte ouders, die willen echt niet het gymnasium opgeven. Waarom niet?

NYD ja, want je hebt segregatie in het onderwijs en dan zeggen sommige mensen van ja, maar mensen kiezen zelf voor segregatie

AN Ja, dus mensen in Zuid-Oost willen niet dat hun kind ver weg naar school gaat, dus in het centrum, dan moeten ze de metro nemen, dus die willen dan liever dat ze lekker op een VMBO-T blijven in de buurt.

NYD Dat is dan zogenaamd het verhaal, maar eigenlijk zijn het vooral de witte mensen.

AN Maurice Krul, wetenschapper. Ik ben geen wetenschapper, ik ben geen expert, ik ben gewoon Anousha Nzume, ik ben een legend, zoals jullie zeggen.

NYD Ja, precies, ik wou al zeggen

ML wel ownen hoor

AN I'm joking guys. Nee, die zegt: er is zeker zelfgekozen segregatie en dat is onder witte, quote unquote, intellectuele, quote unquote, hoogopgeleide mensen die dat gymnasium niet willen opgeven. Die nog steeds willen, 2023, dat je kind Latijn en Oud-Grieks leert. Ik had Grieks en ik dacht, oh leuk, Grieks, want in Griekenland... serieus.

ML je kan er helemaal niets mee!!

AN Ik besepte op een gegeven moment dat het Oud-Grieks was en toen dacht ik oneeee, en toen liet ik het vallen. Ik was braaf, ik was heel erg van de respectability-politics. Ik wilde het brave, leuke, bruine meisje zijn dat niet ordinair was, dat niet vreselijk was. Dus geïnternaliseerd.

NYD ja, mee in het systeem

AN mee in het systeem. En toen dacht ik o, maar voor toneel, misschien wel goed een oude taal en dat was dus oud-grieks. Dus ik heb uiteindelijk eindexamen gedaan in Latijn, terwijl dat niets met toneel te maken had.

NYD Dus we schakelen nu over in Latijn!

AN Ja. Dus why? Zelfs geneeskunde? Mijn partner heeft geneeskunde gestudeerd, die heeft geen Grieks of Latijn gestudeerd. Dat is ook niet meer nodig.

NYD Maar moet je ook nagaan wat je in die tijd niet zou kunnen leren en doen, en over de wereld en, nou ja, goed. Segregatie in het onderwijs, op welke manier zien we dat dan?

AN Met name zo dus, dat er met name vanaf de middelbare school een gigantische scheiding plaatsvindt. En daar voor, basisscholen, er zijn nog steeds - vreselijke term - witte en zwarte scholen. Dat is in de steden bijna nog heftiger. Er zijn stapjes gaande... Ik heb binnenkort ook een gesprek samen met Cordula Rooijendijk, zij heeft een boek geschreven:

Vijftien lessen die kleurrijke basisscholen ons leren. Zij is witte directeur van een quote-unquote zwarte school en is absoluut tegen schoolsegregatie en vind ook dat je witte scholen moet verbieden. Dus ik ben heel erg benieuwd naar het gesprek met haar. Dus daar is ook nog steeds segregatie.

NYD Wat zijn witte scholen, wat zijn zwarte scholen? Is daar een soort definitie van?

ML Ja, want het is toch niet zo van hier mogen alleen witte kinderen en als je een zwart kind bent dan wordt je expliciet niet toegelaten.

NYD Nee. Wacht, eerst even de definitie en dan kunnen we kijken naar hoe het ontstaat.

AN Ja, laten we kijken precies, het zijn hele interessante stapjes. De definitie is gewoon heel bot gezegd hoeveel kinderen van kleur zitten op een school, is het boven een bepaald percentage, boven de 60% laten we zeggen. Ik weet niet precies wat het definieert, want het is natuurlijk niet officieel, want er is geen ongelijkheid. Ik weet niet of je dit kan vinden op de website van de overheid, maar vanaf 65 procent kunnen we zeggen dat dit een zwarte school is, ook al zijn de kinderen van kleur. Dus we hebben het niet over kinderen die eruitzien als ik, maar kinderen met een Arabisch uiterlijk, een Midditerraanse uiterlijk, dus vanaf dat dus ook. Het is natuurlijk een construct. Dus dan heet het een zwarte school. Is dat percentage dus andersom? Dan is het een witte school. En dan kan het ook zijn zeg maar Pools, nu dan Oekraïns, Russisch misschien weer niet.

ML Dat hoort ook bij de witte school.

NYD En ook een school vol met witte expat kindjes, die zijn natuurlijk helemaal het hoogste van het hoogste. Die zijn allemaal misschien wel drietalig, oh my god, amazing, geweldig.

ML die hebben allemaal een taalachterstand!

NYD Ja, nee, dat zou je dus hopen.

AN Die zijn tweetalig, maar op die andere school, aan de andere kant van de brug

ML Daar hebben ze een taalachterstand

AN Precies, en dan zie je dat het een construct is, want dat heet officieel westerse allochtonen. Maar dan zijn ze wit.

NYD het woord allochtoon wordt daar natuurlijk ook niet voor gebruikt.

AN Nee

ML En hoe komt dit? Hoe ontstaat zo'n witte school, hoe ontstaat zo'n zwarte school? Want het is verboden om tegen mensen te zeggen op basis van huidskleur, jij mag hier niet of jij mag hier wel

AN Nee. Het was hier natuurlijk, laten we wel wezen, tot de jaren 70 enorm wit. De eerste groep kwam uit Indonesië, die een eigen land werden beloofd. De Molukkers zouden een eigen plek of een eigen land krijgen. Nou, dus daar kan je zeggen... Ik ga nu ook weer met hele grote stappen doorheen. Nogmaals, Nancy Jouwe, er zijn geweldige experts die je daar veel beter over kan lezen dan ik. Maar dat je kon zeggen van, weet je wat, die wonen bij

elkaar in Molukse wijken, want dit is tijdelijk. Toen kwam een tweede groep uit Suriname. Suriname werd onafhankelijk. Er was een keuze. Je mag komen of niet komen. Wat wil je? Nou, oeps, waar gaan die mensen allemaal wonen? Daar begon al een beetje van oeps. Nou, laat die maar daar. Want we hebben nu Zuidoost. Is niet het paradijs geworden voor de middenklasse wat we hadden gehoopt. Nou, dan is er een natuurlijke vorm: als jij in Zuidoost woont, dan ga je je kind op loopafstand van school in de buurt zetten. Dus dat is natuurlijk gegaan. Maar wat er is gebeurd, met name een andere groep, dus toen er mensen kwamen om hier voor minder geld en slechte omstandigheid te werken, die we altijd bij elkaar noemen, Turken, Marokkanen, terwijl Turkije ligt deels in Europa en deels in Azië, Marokko is Noord-Afrika, maar dat wordt altijd op één hoop gooien. Het is een totaal andere geschiedenis. Turken hebben de hele wereld zo ongeveer gekoloniseerd. Een hele andere geschiedenis en eigen identiteit als je het aan Turkse mensen vraagt. Maar goed, Turken en Marokkanen die kwamen ook in bepaalde wijken, want daar waren het wat nieuwere huizen, slechtere kwaliteit. Hup werden daar gestopt na de jaren 70 en 60. Maar wat gebeurde er? Amsterdam wordt natuurlijk groter, mensen zoeken woningen, dan gaan mensen steeds meer in de andere wijken wonen die tot een paar jaar geleden niet zo populair waren. Tja, dan komt een beetje de crux, wat gaan we doen? En dan kunnen sommige mensen het behoorlijk spannend vinden, 'o mijn god, dan gaat mijn onschuldige kleine Fleur naar een school met dat soort kindjes, kan mijn gevoelige kwetsbare kindje daar wel zichzelf zijn bij harde, pittige, surinamese kindjes? blablabla'

NYD alle vooroordelen en stereotypen

AN alle vooroordelen en stereotypen spelen mee. En angst voor het onbekende. Als je dat niet erkent en gewoon denkt, oké, beleid, beleid, postcodebeleid, mag niet meer dit, mag niet dat, dan ga je een andere manier zoeken om het te omzeilen. Dus er is een postcodebeleid op een gegeven moment ingevoerd. Als je daar woont, moet je kind daar naar school. Dan worden mensen dus gedwongen om hun kind op een school te zetten waar ze misschien bang voor zijn. Dan ga je andere manieren zoeken om dat beleid te omzeilen. Bijvoorbeeld bijzonder onderwijs. Je mag hier scholen inrichten, er is hier een vrije schoolkeuze. Dus dat is wettelijk heel lastig om mensen te dwingen. En goed, openbare scholen, daar kan je dan niet zoveel over zeggen. Maar is Fleur een Montessori-kind, dan wordt het dan weer makkelijk. Dan kan je kiezen van, ja, maar Fleur is een Montessori-kind. In deze buurt is er geen Montessori, dus ik ga de wijk uit. En Fleur gaat naar Montessori

NYD op zo'n manier kun je er onderuit

AN Dus dat is een voorbeeld

NYD En die zelfgekozen segregatie zit 'm dus in al die witte ouders die hun witte Fleur perse op een school willen met allemaal witte kindjes

AN Dat niet toegeven, dat niet keihard zeggen: 'Mijn kind moet naar een vrije school of mijn

kind hoort meer daar. Dit of dat. Ja maar ik werk daar. Ik wil dat mijn kind veilig is.' Als je niet erkent wat de angst is... Als je kijkt op de website van de overheid mag er geen onderscheid worden gemaakt. Maar in mijn boek noem ik voorbeelden van ouders die erachter komen... er was een grote zaak in Utrecht, dat er gewoon schaduwlijsten bestaan. Dus een school zegt dan van: vanaf 2 mag je officieel inschrijven. Maar wij weten..

ML wij witte ouders

AN wij weten onderling, jongens, wat je kan doen al voordat je kind twee is? Ga naar die school, een soort interesse-lijst hebben ze. En daar mag... want op de wachtlijst mag je niet vragen wat de ouders doen, wat het inkomen is, waar ze wonen, maar op die schaduwlijsten mag je het gewoon vragen, wat de opleiding is. Met andere woorden, zijn jullie ook Montessori-ouders? Ik heb er zelf ook aan mee gedaan, want ik wilde mijn kinderen op school bij mij in de buurt.

NYD En jij kreeg ingefluisterd van... heyyyy

AN Ja, en niet eens zo stiekem, maar weer zo van, oh ja, dit en dat!

ML Want jij hoorde er bij, bij die club?

AN Ja, ik hoorde er waarschijnlijk bij. Zelf haal ik het gemiddelde omlaag, Kleinkunstacademie, werkte in de kunsten hè, maar mijn partner is arts, psychiater, AMC. Ik vertelde dit ook aan ouders die ik kende en vrienden uit de buurt. En die zeiden: euh, ja, moet ik dan op gaan schrijven dat ik in de supermarkt werk of dat ik daar en daar woon, net aan de andere kant van de brug. Ook al is dit een buurtschool, en gaat het dus niet om postcode, maar om buurt en de andere kant van de brug hoort bij de buurt, wat heel positief klinkt. Maar dan moet je wel opschrijven dat je daar woont en opschrijven wat je doet en wat je opleidingsniveau is.

ML Maar dan heeft zo'n school zo'n schaduwlijst en op een gegeven moment... gaan de lijsten open voor de officiële inschrijflijsten

AN En dan is het voor 99% vol.

ML Het is gewoon vol en dat is wel legaal? Bizar!

AN er is kritiek op geweest, en er zijn... weer gedoe, gedoe, gedoe, maar hoe hou je dit tegen? Want hoe ga je handhaven? Dus ookal beloofd een school beterschap. Ik heb ook een casus van een moeder, die letterlijk zei, 'Hi' ik noem maar even een naam, 'kan Destiny op deze school komen?' 'Oeps, we zijn vol.' En toen ze inderdaad Marie Fleur stuurde: 'oh, kom gezellig op gesprek', zelfde school, 'oeps, foutje, communicatiestoornis.'

NYD En dit is precies het voorbeeld waarvan je denkt... yes, nou heb ik hem, want dit gebeurt natuurlijk de hele tijd. Maar nu had je eindelijk, deze moeder, maar ook jij nu in je boek... en het is toen ook al in de krant geweest, eindelijk het bewijs... dat dit gebeurt dus wel degelijk. Maar daarvoor moet je dus...

AN Nou bewijs?? 'Communicatiestoornis'

ML want dat is dan het excuus

NYD Ja, dat is wat zij zeggen?

AN Ja

NYD ja precies

AN *Dit was niet de bedoeling.*

NYD Maar het is natuurlijk bewijs.

AN *Dit is heel erg misgegaan en het spijt me ten zeerste. Elk kind is hier welkom.*

NYD Dus ook dan weten ze het weer zo te draaien dat het uiteindelijk niet fullblown racisme is.

AN ja, dat moet je voorzijn. Je moet erkennen dat wij hier in dit land anders denken over een bepaalde cultuur... dan over een andere bepaalde cultuur. Dat we Frans zien als een hoge cultuur en dat we Cameroen, waar mijn vader vandaan komt, zien, als oeps, lagere cultuur. En wat fijn dat jouw vader wel heeft gestudeerd, heel bijzonder. Maar wat kunnen we nou leren eigenlijk echt van die mensen daar? Terwijl de eerste universiteiten letterlijk 9e en 7e eeuw in Noord-Afrika was, opgericht door een vrouw in Marokko, en ook in Oost-Afrika. Maar ook in West-Afrika waren er de Fulanis, de Igbo's, met koninkrijken, met handel, met intelligentie, met opleidingen, met school, alles!

ML nee, maar dat is laag.

NYD We krijgen het ook niet mee, want ook in de leerstof, in de onderwijsstof, krijgen we natuurlijk ook weer dat witte superioriteitsdeel.

AN Dit leer je toch niet? Heb jij ooit ergens geleerd op het gymnasium? Hé, zou ik je al eens wat vertellen? Eerste universiteit, 7e eeuw, vrouw.

ML Nee.

AN In Noord-Aard, heb je dat ooit?

ML Nee, nee, ik heb geen idee.

NYD Nee, nee!

AN Mijn voorbeeld is altijd, mijn persoonlijke voorbeeld, ik dacht altijd als kind dat Kenau een dier was.

ML Nee, dat is een vrouw, maar dat heb ik ook later geleerd.

AN Ik dacht een soort, je hebt een hyena.

NYD *lachend* en een Kenau.

AN Nee, dat was een vrouw die zo ongeveer, ik geloof Haarlem zo ongeveer, bijna heeft beschermd, verdedigd, tegen de Spanjaarden tijdens, de weet ik veel, de 80-jarige oorlog.

NYD Ja, we leren het gewoon niet.

AN En Kenau, in plaats van Hell-Fucking..... Dat is een legende. Ik niet, zij. Waarom leer je dat niet op elke school? Waarom zijn er niet 80 series over? Het is wel één serie, geloof ik.

ML + **NYD** *lachen*

AN Maar als je dit als meisje continu hoort, van kleins af aan. En dat is er nog maar één. Weet ik veel hoeveel er nog meer zijn.

NYD Geschiedenisvoorvrouwen.nl

AN Voor mensen! Dit moet toch iedereen weten?

NYD Ja, nee, geschiedenisovervrouwen.nl. Zeg ik het nou goed?

ML Is het niet F-site.nl? Dat is een organisatie die het deel van de geschiedenis dat mist, probeert aan te vullen, namelijk de verhalen van de vrouwen.

AN En dat is geweldig, maar waarom zit dat niet in onze canon?

ML Absoluut, vanwege wat jij er allemaal uitlegt.

AN En als we dat niet met z'n allen toegeven er is... En weet je, nogmaals, Jip, Janneke, stoel, zitten. Het is normaal, dus biologisch gezien is de ander spannend. Weet je, baby's vanaf hun geboorte zijn gericht op de moeder. Het is begrijpelijk, maar we zijn ontwikkeld. We stelen ook niet meer zomaar een auto omdat we die zo mooi vinden van iemand. Terwijl het misschien in het stenen tijdperk gewoon normaal was om gewoon: 'bam' ik geef je een mep en ik jat wat ik leuk vind. We ontwikkelen ons, dus dit kan ook.

ML Als er ergens een taak ligt voor het onderwijs is het wel om te zorgen dat als wij allemaal basaal angst voor de ander voelen, om dat dan dus in goede banen te leiden en te zorgen dat die angst vermindert voor de ander.

AN Als dat een onderwerp is van... Maar dat is dus eigenlijk niet zo. Verheffing is eigenlijk dus niet een zeg maar....

NYD Een leerdoel.

AN Een leerdoel. We willen de status quo behouden zoals die is.

ML Ja, want we vinden het wel prettig eigenlijk.

AN Ja dat is fijn.

ML Het gymnasium.

AN Nu gaat mijn socialistische jeugd natuurlijk werken, want ja, we hebben natuurlijk een arbeidssituatie nodig. We hebben goedkope arbeidskrachten nodig. Stel je voor dat iedereen... snap je. Het werkt allemaal door.

ML *sarcastische toon* Maar segregatie is aan het afnemen toch?

AN *zucht* Je zou denken, ik zweer dat je toen ik naar de middelbare school ging en na laag schooladvies toch naar het VWO kon gaan in een keer in plaats van te hoeven stapelen, wat in mijn tijd makkelijker is, je kon automatisch door van mavo. Nu is dat heel lastig geworden. Toen zaten er veel meer scholen in één gebouw. Nu zijn die gebouwen allemaal uit elkaar. Het is veel moeilijker geworden.

ML Wacht, want jij kreeg een laag advies?

AN Ja, een MAVO-advies.

ML Maar jouw CITO-score was zodanig hoog dat je naar de ...

AN Havo/vwo mocht. Ik mocht niet naar gymnasium. Ik mocht wel naar havo/vwo, met een brugklas, om zeker te weten dat ik het wel kon. Dat heb ik gedaan en zo kwam ik... maar toen dacht ik ook: weetje, I get it. Zo lang zijn we hier nog niet. Maar als ik heel oud ben en dat ben ik nu, dan is het natuurlijk opgelost. Nu heb je het over vierde generatie leerlingen. Ik draag dit boek op aan twee jonge mensen die ik ook heb gesproken. En dan lees je ook dat het zelfs het broertje van Mohammed het weer moeilijker had dan hij.

NYD O, moeilijker zelfs nog, ja?

AN Ja, want ondertussen waren die scholen niet meer in één gebouw. En moest Mohamed, die gelukkig, omdat hij hier is geboren, kon lobbyen voor zijn broertje. Wat voor hem dus niet kon, want hij was het eerste kind.

NYD Ja, hij moest het allemaal zelf uitzoeken en leren.

AN Maar het was ondertussen moeilijker geworden. Hij kwam nog uit de tijd dat zijn school, in ieder geval zijn vmbo-T, in hetzelfde gebouw zat als de havo. Dan moest je ook lobbyen. Maar nu moest je ondertussen naar een ander gebouw, z'n broertje, die 3, 4 jaar jonger is. Gaat het beter? Tell me, please. Zeg me dat het beter gaat.

ML Nee, nee, nee.

NYD Het antwoord is nee.

ML Het antwoord is nee.

NYD Maar over het schooladvies ook nog even, ook nog een heel nare statistiek, is dat hoogopgeleide, ja, moet je hoogopgeleide zeggen? Universitair opgeleide ouders, het sneller voor elkaar krijgen om hun kind een niveau omhoog te krijgen.

AN Overadvisering is het probleem.

NYD Ja, overadvisering. En andersom: stel je krijgt dus een hoog advies, je hebt een kindje van kleur die krijgt een hoog advies, dan is de docent vaker geneigd om te zeggen nou, doe maar rustig aan. Dus ook al is de CITO hoog.

AN Ja, ongeacht de CITO-score. En luister, niemand zegt, ja, je bent Turks, dus je kan dit niet, of Surinamse en je moeder is alleenstaand en heeft een goud tand. Niemand gaat het zeggen. Of je werkt in de supermarkt, of je hebt ouders met een beperking, dus ja, dat wordt natuurlijk heel erg lastig, met een scootmobiel. Ja, ook met je huiswerk, he? Sorry. Maar goed, ik hoop dat iedereen begrijpt dat we hier sarcastisch zijn en grappen maken. Dat wordt niet gezegd. Wat er gezegd wordt is 'ja, maar deze ouders kunnen wel kunnen helpen'. We gaan er dus al van uit dat er hulp nodig is. Dus dan klopt er dus ook al iets niet.

ML Dat zag ik in de aflevering van uitgesloten over het onderwijs. Dat leraren heel erg de neiging hadden om te zeggen 'ja, maar ze komen uit een omgeving komen waar ze die hulp niet krijgen, of waar ze niet worden voorgelezen of waar ze een taalachterstand hebben. Dus ze gaan er eigenlijk al vanuit zonder te kijken naar een kind.

NYD Ja, gewoon de kennis en de kunde van het kind zelf.

ML En dan toch allemaal maar zeggen 'maar, het lijkt me beter is om rustiger aan te doen'.

AN Ik zeg dit voor jou, want Edward van der Zwaag, een onderwijsdeskundige waarmee ik in een radioprogramma samen heb gewerkt, hart en ziel VVD'er, hart en ziel onderwijs passionate, heeft zelf altijd al gezegd: als er dus hulp nodig is, klopt er iets niet aan ons systeem. Dus dat is de derde laag. Hoezo hebben wij een systeem waarin je vanaf een leerlingvolgsysteem al is, vanaf dat je zo ongeveer kan lezen en schrijven en je dus vanaf dat je zeg maar weet of wel of niet Sinterklaas bestaat, Zwarte Piet bestaat, al bezig bent met: wat ga ik straks scoren en kan je straks weer naar die school? Wat de hel? Met kinderen gaan we er voor om. En op je twaalfde, dertiende, is dat dus eigenlijk je toekomst,

is bepaald. Mocht je niet heel hard werken, heel veel mazzel hebben, ontzettend veel sport krijgen, is dat dus al voor jou bepaald. Waarom doe je alles op één niveau.

ML Zo'n smal weggetje waar je eigenlijk gewoon doorheen gedrukt wordt, of niet. Verder gewoon naar buiten ge...

AN Met hulp en met ingekochte hulp of weet ik veel. Dus weer waar we dit programma bij begonnen: geld.

kapitalisme tune.

AN En mijn zoon, weet je, zijn redding is, hoe zwaar ik de Verenigde Staten ook vind, genoeg kritiek, kapitalisme gewoon tot de max. Zes tunes kunnen we nu hier in zetten.

NYD *lachend* Ja, precies

ML *lachend* zes tunes...

AN Maar het feit dat hij A: gewoon naar een highschool ging, in plaats van vmbo, basis, kader, of wat dan ook. Hij zit op een highschool waarop je dus verschillende vakken op verschillende niveaus kan volgen. Dus je hoeft niet alles op VWO-niveau te doen.

NYD Dat vind ik ook zo iets.

AN Engels doe je misschien op dat niveau, aardrijkskunde doe je op dat niveau. Want zo zitten mensen toch in elkaar.

NYD Je hebt een talent voor het een, je hebt minder met het ander.

ML Dat is ook gewoon heel logisch.

AN Stel je voor dat we allemaal één maat moesten dragen. Jammer, dit is het. We hebben gewoon maat 48, dus succes ermee. Of we hebben alleen maar maat 32, succes ermee. Stel je voor, dat is eigenlijk wat we zeggen in het onderwijs tegen kinderen.

ML Terwijl het gewoon zo ontzettend rijk is eigenlijk dat er zoveel mensen zijn met zoveel verschillende interesses en talenten. En die kan je allemaal benutten, maar dat doen we niet, want we zien het ene hoger dan het ander. En we schatten het ene lager in dan het ander. En dus zit de wereld nu zo in elkaar.

AN Excact.

NYD Oké, onderwijskwaliteit op die zogenoemde zwarte scholen. Die we niet zo moeten noemen, maar ja, bij gebrek aan een andere term. Die onderwijskwaliteit die is ondermaat, schrijf je?

AN Niet overal natuurlijk. Er worden veel acties, dus ik noem ook een prachtig voorbeeld van de school in Deventer, die juist, zeg maar postcodebeleid is dan een beleid dat wordt ingevoerd. We gaan er tegen, je moet in je eigen postcode, bam, dan werkt het dus niet. Die hele school liep leeg, maar er is toen, zoals we ook al eerder concluderen, geld tegen aangegeoid, geïnvesteerd in een goed gebouw, je moet mensen ook gewoon betalen. Het gebouw moet goed en veilig en schoon zijn. Maar heb je dus niet die krachten, zit je in een gemeenschap waar... Weet je, het is een luxe om je emotioneel te kunnen bezighouden met je kind en met de school. Heel veel ouders zitten gewoon... die zijn gewoon helemaal overleven, zijn de taal net machtig, werken gewoon knetter keihard, hebben nog zes andere kinderen óf zijn alleenstaande ouderen óf leven met een beperking, of of of of of snap je?

NYD Of en en en.

AN Ja, of en en en. Dus als er niet een bestuur is wat er heel erg achter staat. Als er niet inderdaad zeg maar mensen in de raad, is het stadsdeel daar dat weten, van op de hoogte zijn... kan een school tussen wal en schip vallen. Ik ben op scholen geweest waar er passie is, waar er hartstikke veel liefde is, maar wel inderdaad een lekkend dak en gewoon niet de support en de steun nu. Want heel veel van die leerkrachten wonen niet in de buurt, want die kunnen die buurt niet betalen.

NYD Nee, precies.

AN Ze wonen buiten de stad, kunnen nauwelijks hun auto daar parkeren, komen het openbaar vervoer, kapot, weet ik veel, ik weet niet hoeveel huiswerk nog nakijken, weet ik veel, en weer terug naar, weet je, buiten de ring. En hebben geen tijd om zich ook nog eens in te zetten voor de school, om te kijken wat zijn mijn politieke contacten in het staatsdeel en hoe kan ik daar of daar nog een potje wegdraaien.

NYD Ja, want op het moment dat je dat dus wel hebt, is dat zo geregeld. Als in, je moet je ervoor inzetten, maar je regelt het wel met de vingerknip uiteindelijk.

AN En er zijn heel veel scholen waar een vrijwillige, tussen aanhalingstekens, ouderbijdrage is. Ook op de school, ik ga de naam niet noemen, waar mijn kinderen zaten, is onwijs gedoe dat niet iedereen dat kan betalen.

NYD Nee, ik weet het nog ook van mijn eigen schooltijd inderdaad. Dat is gewoon lastig als je dat niet kan betalen.

AN En dat heeft ook enorm effect en invloed op de kinderen, als op de ouders, als op de andere ouders.

NYD Ja, want het is niet verplicht, maar het wordt wel verwacht.

ML Precies, dat is ontzettende druk. Dat is sociale druk waar je u tegen zegt.

NYD En dat bedrag is anders per school?

AN Ja, want dat is vrijwillig.

NYD Want je kan dus ook zeggen: Bij ons is het 500 euro, bij ons 50 euro. Dat zou in principe...

AN Ja, precies.

ML Dat is dan ook weer een vorm van segregatie eigenlijk.

AN Dat kan natuurlijk een heel groot verschil maken. Als een school is waar alle ouders gemiddeld 50 euro per maand bijdragen aan de school. Nou wat is dat op jaarbasis?

NYD Dat is enorm veel geld.

AN Als je het hebt een school van zeg maar, laten we zeggen 500 kinderen of 300 kinderen of zo. Dat is heel veel geld.

NYD En je schreef ook nog over katholieke scholen die nog een soort potje dan ergens hebben liggen.

AN Tuurlijk.

ML O ja, want is natuurlijk...

AN Church is money.

NYD Ja, oké. Dus op deze manier of op vele manieren dus ook weer...

AN Ja, ik hoorde laatst ook een casus, er komen nu natuurlijk allemaal mensen naar me toe, van de moeder die zegt dat ze nu al aan het sparen is, want ze wil heel graag dat haar kind naar die en die school gaat. Ze weet dat hun vrijwillige ouderbijdrage zo hoog zijn. Dus daar ben ik me nu al voor, het kind is 2, aan het sparen.

ML Dat is zo heftig.

AN Want ik, alleenstaande moeder, wil dat mijn kind... Dit heb ik te bieden. Dat.

NYD Verschrikkelijk.

AN It's a lot. Het is veel.

ML Maar en het is dan, zeg maar, want als je het hebt over scholen met lekkende daken, ik neem aan dat de overheid in principe wel regels heeft van hoe een school in elkaar moet. Dat er een soort basis is...?

AN Ja, ja, tuurlijk. Lekkende daken dat is ook een beetje, weet je, je moet het ook een beetje creative...

ML Beetje gechargeerd...

AN Beetje gechargeerd. Tuurlijk, dan wordt het gerepareerd. Maar er is verschil tussen een schoolgebouw, dat zeg maar tweehonderd..., Amsterdam is een oude stad, dus je kan een schoolgebouw hebben dat meer dan 100 jaar oud is. Dus hoe vaak ga je dat dak repareren?

NYD En als er eenmaal een natte vlek zit, wat doe je dan met die platen? Laat je het zitten of? Dus het hoeft niet meteen ongevaarlijk te zijn en kan het natuurlijk alsnog volledig oud zijn.

AN 'We zijn bezig met een nieuw schoolgebouw, maar ...'. Dan heb je ook gentrification, hoe dat inderdaad werkt, die hebben misschien liever dat dat zich vanzelf wel, dat die lui wel weg gaan, want die willen daar appartementen neerzetten. Die willen daar geen nieuw schoolgebouw. Dus er zijn heel veel factoren die meespelen. Bij zoiets. Bij zo'n lekkend dak.

ML Ik heb gewoon het gevoel dat we de antikapitalisme-tune echt om de minuut gewoon erin moeten monteren.

NYD Klopt helemaal. Hoe werkt dit dan door in het verdere leven van een leerling? Een leerling wordt natuurlijk volwassen. Het is nog even kort, je krijgt dus te maken met onder advisering. Je moet misschien dus gaan stapelen, wat ingewikkeld is. Dus van de mavo... Mavo, zo heet het niet meer.

AN Je hebt ook mavo's.

NYD Bestaat dat nog wel?

AN Mavo is een beetje de witte versie geworden van VMBO's.

NYD Echt?

An Ja, ja.

ML Nee??

AN Ja, bijvoorbeeld het heet de school 'de Amsterdamse mavo'. Ja, geweldig school, hartstikke goed initiatief, fantastisch. Ik kan dit niet bewijzen, dus allegedly, dat is mijn gevoel weer, dus dat zou hopelijk iemand anders kunnen doen of een ander boek of weet ik veel, heb ik een beetje het gevoel dat hey, mavo komt weer terug in zwang, omdat vmbo zo'n quote-on-quote alloctonen bijsmaak heeft gekregen in de grote steden.

ML Wat vreselijk weer!

AN Het is een gevoel, he? Het staat ook niet in m'n boek, dus please don't come at me. Dus ja, dat gevoel heb ik een beetje, dat het eigenlijk bon ton prettiger is om te zeggen... 'mavo', dan 'mijn kind gaat naar het vmbo'. Heb ik het gevoel. Kan ik niet bewijzen. Maar de mavo is in die zin weer terug. Je hebt de Amsterdamse mavo, een zwaar populaire school, een leuke school, een heel leuk, mooi initiatief en geweldige mensen die daar werken.

NYD Nou goed, dan heb je dus dat stapelen wat dus alweer ingewikkelder is vanwege de scholen die uit elkaar liggen en dan heb je nog...

AN En cijfers. Dat zijn heel strenge regels.

NYD Ohh, wat je nodig hebt om überhaupt te mogen...

AN Je gemiddelde cijfers in plaats van: hé, gefeliciteerd en nu ga je door.

NYD Ja, dat mag dus ook niet meer. Dan heb je nog de lesstof die heel beperkt is of heel erg vanuit het witte superioriteitsdenken bedacht is, dan heb je nog de vooroordelen van leraren die dus tegen jou zeggen: nee, maar voor jou is dat niks, dat kan je niet.

AN Want, voor alle duidelijkheid: zit jij als kind op een witte school, tussen aanhalingstekens, en je denkt als ouder: nou, nu heb ik het fantastisch gedaan, is de kans op onder advisering hoger.

ML Ja.

NYD Ja. Oeh, nou ja. En oke, ja dus je hebt al deze dingen, dan heb je je stage waar je uiteindelijk alweer lastig mee krijgt, om stage te mogen lopen.

AN Kijk, wat ik eerst nog zou willen zeggen, sorry dat ik je onderbreek, maar...

NYD Nee, nee...

AN Wat ik ook heel graag duidelijk wil maken, is dat je bij VMBO-T nog geen startkwalificatie hebt. Dus hoe heftig is dat?

ML Wacht, wat betekent dat?

AN Dan ben je nog niet klaar. Je bent nog niet uitgeleerd, dan heb je niet het papiertje om te gaan werken.

ML Je moet eerst nog je stage of je moet eerst werken?

AN Je moet een startkwalificatie hebben en dat is een bepaald aantal punten. Dit is ook weer zo'n bekende Nederlandse juridische molen. Nou is met UWV of de Belastingdienst. Of zoals het ook is gelukt met de zorgaffaire en alles. Zorgtoeslagenaffaire. Ik heb het uitgeschreven, het staat. Ik heb het uitgelegd. Maar het is dus niet zo, dat is het belangrijkste: ik heb een vmbo-t gehaald. Dat diploma is iets waards.

ML Nee, nee, je moet nog door.

AN Nee, je moet nog door. Dus wat zeg je tegen kinderen? Met dat advies, zoals vriendin van mij, Mariam El Maslouhi, te horen kreeg, ja, maar we hebben ook schoonmakers nodig. Snap je?

NYD Je boek staat vol ook met dit soort verschrikkelijke quotes.

AN Dus dat vind ik alsof ze, dat is een voorbeeld....Dat is één. Dan ben je er nog niet. Dan moet je, ik geloof, mbo-2 ofzo halen. Maar mbo-2, wat ga je doen met mbo-2? Snap je? Het is een nightmare. En dat, ik weet niet of jullie hoofdstuk 6 hebben gelezen, doorwerking?

NYD Ja.

AN Dat vind ik het meest pijnlijke, naarste hoofdstuk om te schrijven, omdat ik aan de hand van een persoon, van iemand die ik ken, heb ik gewoon een paar verhalen bij elkaar, heb ik aan de hand... dacht ik, laat ik eens, hoe leg ik dit nou uit?

NYD Gewoon helemaal doorwerken.

AN Ik heb het uitgelegd aan de hand van Shira, om te laten zien, dit gebeurt er dus, en dan heb je alle stapjes goed gefucking-daan. Dan maak je minder kansen op de arbeidsmarkt, minder kansen om promotie te maken, minder kansen op een woning, minder kansen om

een hypotheek te krijgen. Zij zijn dan twee vrouwen van kleur. Haar vriendin heeft een nul-uren-contract, die werkt bij Schiphol, hartstikke belangrijk werk. Zij werkt bij de overheid maar krijgt die promotie maar steeds niet, terwijl haar manager tegen haar zegt: oh, ik ben zo blij met jou, zonder jou ben ik niks.

NYD En de mensen om haar heen wel de hele tijd promotie krijgen.

AN Twee witte kerels heeft ze al, zeg maar, die zijn ingewerkt, weet je wel. Zij is nu 40 en ze woont nog steeds in diezelfde wijk waar ze er niet uitkomt. En ze is bang om er weg te gaan, want vind maar een andere betaalbare woning ergens.

NYD En dan komt er een kind en dan gaat het hele riedeltje weer.

ML En het begint allemaal bij die fokking schaduwlijsten en bij die vooroordelen.

AN Nou, het begint bij de voorschoolse opvang.

ML Ja.

NYD Ja, want daar hebben we het nu niet eens over gehad.

ML Nee, dat is waar.

NYD Die hadden we ook nog, ja.

AN Van ja, nou, ik hier... Dan ben je met je kind bij het consultatiebureau en dan zeggen ze: ja, jullie lezen weinig voor. Ook dat is heel vaag als je kijkt op de website van de overheid... wanneer er een voorschoolse indicatie, ook zo'n vriendelijk woord, net als politionele actie, indicatie komt.

ML En wanneer komt die voorschoolse indicatie?

AN Bij een 'taalarm gezin.'

NYD Maar taalarm betekent dan dus...

AN Multi-interpretable. Maar niet Frans, he?

NYD Nee, precies.

ML Een 'taalarm gezin' is dus de lage talen in dit geval.

AN En inderdaad: een moeder met quote on quote een gouden tand of werkt bij supermarkten en rookt zware shag. Het is super klassistisch ook. Klasse speelt absoluut ook mee.

ML Ja, want je komt bij het consultatiebureau en je zit tegenover iemand en die gaat jou judgen op hoe je eruitziet, op hoe je praat, op je achtergrond. En dan zeggen ze: “Nou jouw kind heeft sowieso een achterstand, dus moet naar een voorschool.”

AN [vult advies dat wordt gegeven aan] “En het is beter voor je.”

NYD Ja, want dat is natuurlijk de hele tijd wat er gezegd wordt: “Dat is goed, VMBO. Anders wordt het echt te zwaar krijg je het echt te moeilijk.”

ML Ja en vervolgens krijg je je hele onderwijs carrière te horen dat alles te moeilijk voor je is.

NYD Ja, maar nog heel even over die voorschoolse opvang. Ik heb zelf geen kinderen, ik weet helemaal niks van de voorschoolse opvang. Daar word je dan heen gestuurd en dan wat...

AN Nou ja, dan heb je eigenlijk al...

NYD Dan heb je het stempeltje al?

AN Ja, precies. En dan begin je dus de basisschool. En vaak zit het in hetzelfde gebouw als...

NYD Ja dat schreef je al.

AN Een ‘lekkende dakenschool’.

NYD Dan zit je al helemaal in die hoek.

AN Dan is er al segregatie zoals ik schrijf. Of course, ik hou van schrijven, maar ik noem het segregatie vanaf de wieg.

ML Wat zou er eigenlijk moeten veranderen als je nu, op dit moment, iets zou mogen veranderen?

AN Ten eerste stop met voorschoolse... Dat moet meteen worden afgeschaft. Uit alle onderzoek blijkt dat kinderen juist van elkaar leren. Je leert 100 keer beter Nederlands spreken van een native speaker om je heen. En niet: We zetten dit groepje bij elkaar en we zetten er een juf bij. Nee, hoe goed de juf ook is opgeleid, waar ook over te praten valt. Maar ik wil mensen niet afvallen, want iedereen werkt super hard en doet super zijn best. Ik heb daar voornamelijk vrouwen gesproken, met hart en ziel. Dus daar wil ik niets negatiefs over zeggen. Maar iedereen leert van de native speakers. Als jij met een rugzakje gaat trekken door Zuid-Amerika, spreek je veel sneller Spaans gezellig met je handen en voeten dan je Duolingo thuis, wat ik dus doe al een jaar lang. Ik kan pregunta zeggen, that is ongeveer it.

Dat weten we. Hoezo dus niet bij kinderen? Hoezo dus niet vanaf twee jaar? Dat is één. Dat vind ik nummer één, moet je mee stoppen. Twee vind ik stop met die hysterische focus, met taalnationalisme. Nederlands, Nederlands, Nederlands. Wat? Waarom? In management taal is het allemaal Engels. Universitar: Er is bijna geen Nederlands boek op de universiteit te vinden, zeggen mensen altijd. Ik ben niet naar de universiteit geweest, maar dat hoor ik altijd. Ook op hbo's. We hebben inderdaad university college. Hoezo moeten we dan... "Bij ons op school spreken we Nederlands, op het schoolplein spreken we Nederlands." Waarom? Terwijl het verbreedt, het verdiept, je Nederlands wordt beter doordat je meer talen spreekt en ook op schoolplein. En anderen leren er ook meer van. Dus ik zeg: stop daar gewoon meteen mee. En ik vind op de langere termijn... Ik ben faliekant tegen VMBO, HAVO, Gymnasium. Nee... Het enige wat ik heel fijn vind in New York is: Er is een high school, daar gaan we gezellig met z'n allen naartoe. We doen op verschillende niveaus vakken waar we goed in zijn. En wie weet - ik had in het derde jaar een hele fantastische leraar wiskunde en opeens haal ik negens in wiskunde. Een jaar daarna niet meer, liet ik het dus ook vallen.

NYD Ja, het haalt ook dat idee weg dat je dus al onderscheid maakt in hoe goed kinderen zijn. Want je schrijft toch ook zoiets van: Ja, mijn kinderen weten donders goed wat wel of niet goed is. Ook al zeggen we misschien niet letterlijk: "VMBO, Oh nee, daar moet je echt niet..." Ik weet nog bij mij in de klas, want ik heb VWO gedaan, heeft mijn geschiedenisdocent een keer gezegd: Jullie zijn de komende elite van de samenleving.

ML Oh my god, mijn geschiedenisleraar ook!

NYD Die heeft dat letterlijk tegen ons gezegd. En ik dacht: wat zeg jij??? Maar dat werd gewoon wel hardop gezegd.

ML Ja, maar dat werd ook niet gezien als iets slechts of zo. Dat staat me altijd nog bij. En het staat me gewoon nog heel erg bij hoe het voor mij, gewoon in mijn hoofd, niemand dwong me daartoe, gewoon geen optie was om havo te gaan doen, omdat ik gewoon VWO kon. En dan ga je dat doen. Dat zit zo in je.

AN Mijn dochter ook niet. Voor haar was het ook een verademing high school. En dat ze inderdaad verschillende vakken, want hoezo moet je alle... En dan nog, hoeveel kinderen kennen we die niet bijlesklasjes, bijles, weet ik veel...

NYD Ja, dan koop je eigenlijk je diploma.

AN Ja. Dus het is ook onrealistisch, het is ook echt heel bizar dat we ervan uitgaan dat we allemaal dezelfde maat passen, dat we allemaal schoenmaat 38 aantrekken.

ML En dan mag op zo'n high school heus wel Grieks en Latijn worden gegeven, maar gewoon voor de mensen die dat dan willen.

NYD per se willen.

AN Lees gewoon lekker zo'n Asterix en Obelix, dan leer je het veel beter.

NYD Is dat niet problematisch ook? Ik heb het nog nooit gelezen.

AN Ja dat is ook problematisch. *imiteert mensen die dit vaak zeggen* "Dat mag ook al niet meer."

NYD Je mag tegenwoordig niks meer zeggen. Is er nog iets wat je zou willen zeggen tegen ouders van kinderen van kleur?

AN Ja, tegen ouders van kinderen van kleur, het is net als met *Hallo Witte Mensen*, je bent niet gek. Ik bedoel, sorry, dat is ook ableism, dus het ligt niet aan jou. Dat wil ik zeggen.

NYD Het is echt alles wat je ziet, alles wat je...

AN Alles wat je ziet, alles wat je voelt, het is waar. En ik heb het meegemaakt, ik ben nu vier en fucking vijftig. En dat gebeurt nog steeds bij nogmaals vierde generatie kinderen die hier zijn geboren. Jezus. Weet je, dus nee, je hebt gelijk. Het klopt. "The game is rigged," zoals ze zeggen in het Engels. Als je de emotionele luxe hebt, ruimte hebt, bemoei je er tegenaan. Toen ik aan de serie 'Uitgesloten' werkte, werkte ik met een redacteur, dat is een man van kleur, en zijn partner was zwanger. En toen zei ik dat: *doet alsof ze zich kwaad maakt* Je moet puh puh puh puh puh. En hij: *in dezelfde stem* puh puh puh puh. Wat we zijn nu ondertussen 8 jaar verder en hij appte mij een keer of ik kwam hem tegen en zei hij: "Ik ben die lul in dat bestuur. Die zich overal mee bemoeit."

NYD En de hele tijd zegt: "En dit en dat."

AN Als je dat kan, en ik weet ik kan het ook niet, do it. En sowieso: zeuren. Wij, bang om te zeuren. Nee. En schakel hulptroepen in. Ik ben ook wel eens mee geweest met een vriendin van mij, ze is wit....

NYD Oh ja, samen gaan.

AN Maar ze zegt, ik spreek plat. Dus ze zei: "Ga jij met me mee. Want ze kennen jou van tv. Jij spreekt 'keurig'. Ik vind het niet keurig, maar je snapt wat ik bedoel."

ML ABN.

AN Ga met me mee. En ze kennen je, dus dan zijn ze ook vast van je onder de indruk dat je mijn vriendin bent. En ze zijn bang voor je vanwege zwarte piet is racisme. Dus ik ging met haar mee. Dus samen zitten we daar, met z'n tweetjes. Dat is heel anders dan als ze daar in haar eentje... Dus je kan het niet alleen. Mijn partner moest altijd. Ik ging bijna niet naar een schoolgesprek of ik zat ernaast. Ik liet lekker helper whity het woord doen. Dus nee, want the game is rigged, dus rig the game.

ML Ja, precies. Speel maar met de kaarten die je hebt.

AN Die we helaas hebben. En we moeten ons dus hopelijk blijven uitspreken, dus op lange termijn natuurlijk. Waar jullie ook mee bezig zijn: systeemverandering. We weten allemaal hoe lastig... We kunnen het niet opgeven.

ML Nee. En heb je nog wijze woorden voor mensen die in het onderwijs werken en beleid maken?

AN Ja, wat ik wil zeggen is, zoals ook al in *Hallo witte mensen*, het is niet erg. Ik heb ook vooroordelen. Ik zal jullie een hartstikke grappig voorbeeld geven. Hoe ga ik dit neutraal vertellen... Een van de kinderen in ons gezin heeft een geliefde van hetzelfde... Die je hetzelfde zou kunnen noemen. En ik merkte dat ik dat eigenlijk veel fijner vond dan dat er een ander iemand was van een ander geslacht. Ja. Dat ik dacht, oh, wat heerlijk!

lachen

ML Wat heerlijk!

AN Dat het twee meisjes zijn. Sorry, in deze podcast mag ik het zeggen, niet een of andere vervelende gozer.

ML Ja, absoluut. Mannenhater nummer 1 hier.

AN Ik vond dat heel fijn.

ML Wat heerlijk dat je met een vrouw bent.

AN Wat had ik anders gereageerd als ze had gezegd: "Ja, dit is hem." *kotsgeluid*

ML Nou, ik had ook zo gereageerd.

AN Natuurlijk mag ze blijven slapen.

NYD Ja, gezellig!

AN Maar die stereotypen zijn er nog allemaal. Dus dat is oké. En herken dat. Het is niet het einde van de wereld. Het is gewoon net een gedachte die naar binnen komt, dat is zo leuk aan gedachten, die gaan ook weer weg.

NYD En ook: je kan dus leren, je kan iets lezen en je kan denken dat het niet zo was met die scootmobiel. Er had ook iemand een brief kunnen schrijven van: "Nou Marie Lotte" en je had ook kunnen zeggen: "Nou, fuck you! En ik blijf dat lekker zeggen!"

ML Het is ook normaal om je aangevallen te voelen of paniekerig te zijn op het moment dat je aangesproken wordt.

NYD Dat mag ook.

AN Dat zei ik ook net meteen. Ik zei ook net iets validistisch. Dus ja, weet je, it's oké. En durf dat dus, dat wil ik zeggen tegen witte leerkrachten, docenten, mensen die bezig zijn in het onderwijs: A, ga er gewoon mee om, het is oké, voel het allemaal, we kennen het allemaal. Twee, je wereld wordt zoveel rijker, mooier, groter, leuker, interessanter, spannender als je dat doet. Maar de vraag is, en dat is waar jullie podcast natuurlijk ook altijd over gaat, in een soort kapitalisme-tune: Willen we dat wel echt? Ben ik inderdaad... Just because I'm paranoid doesn't mean I'm not being followed, snap je? Willen de powers that be wel echt verandering?

ML & NYD Ja, nee.

NYD Dan was het natuurlijk al lang gebeurd. *Stilte* Uplifting einde! Yaaayyy!

ML Zo willen we het niet!

AN Nou er is wel iets uplifting. Wij zijn wel in de meerderheid.

NYD Ja.

ML Is dat zo?

NYD Ja. Ik denk het ook uiteindelijk.

ML Ik hoop het hoor.

NYD Mensen die het willen. Ja, laten we gewoon zeggen ja. De mensen die verandering willen, de mensen die gelijkwaardigheid willen.

ML We zijn met meer. We zijn in ieder geval met veel en ik voel me daar zeker niet alleen in.

NYD Dit was aflevering 157. Heel veel dank Anousha. Voor je woorden hier, voor alles. *Hallo Witte Scholen* ligt in de boekhandel. In de online boekhandel, in de fysieke boekhandel.

ML Overal.

AN Maar support je lokale boekhandel.

NYD Precies. Maar mocht dat niet lukken, dan kan je naar Libris en dan kun je alsnog je lokale boekhandel supporten. En bij je laten bezorgen als je dat prettig vindt.

AN En bij mijn uitgever kan dat ook.

NYD Oh ja bij Pluim. Dan support je jou ook iets meer denk ik ook?

AN Oh, dat weet ik...

NYD *schreeuwt* KAPITALISME! Gaat het er toch weer over.

ML Uiteindelijk verdien je er toch niets aan.

NYD verdien je toch niets aan een boek. Die shownotes vind je op damnhoney.nl. Ik ben helemaal de weg kwijt.

ML Ja. damnhoney.nl/aflevering-157. En ook het transcript staat daar over een paar dagen. Daniël van de Poppe, de edit was weer superb. Lucas de Gier, wat een heerlijke jingles. Vooral die kapitalisme jingle die er 368 keer in zit. En Liesbeth Smit, de website ziet er nog altijd gelikt uit. BEDANKT!

NYD Bedankt transcriptteam, voor het uittypen van deze aflevering voor mensen die weinig met audio kunnen: Paulien, Yvonne, Paula, Pieke, Guusje, Maaïke, Tess, Anna, Claartje, Isidore, Maaïke, Robin en Julia!

ML STUUR POST! Naar info@damnhoney.nl

NYD Of stuur geld op PETJEAFF.COM/DAMNHONEY. Vanaf 1 euro per maand word je bonusbal en krijg je onder andere toegang tot onze bonuspodcast genaamd 'Je doet het er maar mee'. En Anousha wil iets zeggen.

AN Ik wil heel graag nog een shoutout geven als dat mag. Aan mijn fantastische researcher met wie ik het boek heb geschreven, zonder wie ik het boek absoluut niet mogelijk was.

NYD Arzu Aslan.

AN Arzu Aslan. Love you Babes.

ML & **NYD** Bedankt!

NYD En ga allemaal Dipsaus luisteren, als mensen... Maar jullie moeten wel even nieuwe afleveringen maken.

AN Ja het is een beetje in een...

NYD Ho eens even, even op het strafmatje.

AN Ja I know.

ML En morgen verschijnt er een nieuwe aflevering van...

ML & NYD *in koor* Dipsaus. *gelach*

NYD of niet?

ML Zelf weten!